

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת כי־תשא • י"ד אדר, פורים ה'תשפ"ה

1592

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

311060 / Polis Reuven

פורים תשכ"ד

**מהיכן שואבים ביטחון ורוגע מול איומי האויב?
שיעור בלקוטי שיחות**

**לא 'לכרוע ולהשתחוות' לאידיאלים של הגוי
שולחן שבת חסידי**

**איך מתנהלים בפורים 'משולש'?
לוח חב"ד, תמונה מספרת**

ה"כ"ור" בבית המקדש הרוחני, נועד להסיר את הלכלוך שנדבק מן העיסוק בבניית משכן מתוך ענייני העולם, באמצעות "מי הדעת הטהור"; ה"כ"ור" שייך במיוחד לנשים, שבכוח התמימות שבהן יכולות להבדיל בין הטוב ובין הפסולת • **התוועדות עם הרבי**

מרדכי היהודי היה מנהיג עם ישראל באחת משעותיו הקשות, בעת גזירת ההשמדה הנוראה של המן, והוא זכה להנהיג את העם לנס הישועה הגדול של פורים. נעקוב אחרי מרדכי היהודי, ובין מה סוד ההתמודדות שלו בעת הצרה, מניין שואבים כוחות לתקווה ואמונה ואיך נחלצים מהצרה וזוכים לישועה • **שיעור בלקוטי שיחות**

כיצד שומרים על "עם אחד" גם "בין העמים", ומדוע המילה "דתיים" היא בלשון רבים? - שני מכתבים מאירים מהרבי, הראשון לקבוצת נערות והשני לילד צעיר, כיצד ה"נזכרים" של סיפור המגילה מביא ל"נעשים" בהנהגות היום יום שלנו, בכל מקום ובכל זמן • **מכתב מבואר**

איזו הצהרה ניגש הרבי לתקן במשטרה תוך סיכון עצמי, ולמי הפריעו ה"טנקים" שחלפו ברחובות ניו יורק? הלימוד מהתואר "איש יהודי" שנאמר על מרדכי וה"לא יכרע ולא ישתחוה" שאקטואלי גם בימינו • **שולחן שבת חסידי**

את החיוב 'לבסומי' ביום הפורים יש לקיים גם באמצעות 'יינה של תורה' - כך אומר הרבי במספר הזדמנויות בהתוועדויות פורים. ואכן, תורתו של הרבי לימי הפורים התברכה בשפע 'עד דלא ידע' של עיונים וביאורים על מאורעות הפורים, והוראות הנלמדות מסיפור המגילה לעבודת ה' בחיינו אנו.

גיליון זה, היוצא לאור לכבוד ערב שבת שחל בו פורים, וכן לשבת שהיא 'פורים משולש', מוקדש רובו ככולו לטעימה מתורתו של הרבי לימי הפורים.

במדור 'שיעור בלקוטי שיחות' נלמד כיצד ניתן להשליך מן הביטחון בה' של ילדי ישראל בימי מרדכי על הביטחון שלנו אל מול הצרים עלינו, ועל כך שהצלת עם ישראל תלויה בהבטחת חינוך הילדים בדרך התורה.

במדור 'תמונה מספרת' נטעם מאוירת ימי הפורים בבית רבינו - 770, גם בשנים בהן חל הפורים ביום שישי, כבשנה זו; במדור 'מכתב מבואר' נלמד על המסרים שעלינו 'לקחת עימנו' מימי הפורים לכל ימות השנה; ובמדור 'לוח חב"ד' מופיעות באופן מפורט ההלכות והמנהגים הייחודיים לפורים זה.

בתפילה שנזכה ל"מסמך גאולה לגאולה", ושבימי הפורים האלו נזכה לגאולה האמיתית והשלמה תיכף ומיד.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

תמונה מספרת - 13 • לוח חב"ד - 16 • עת לדעת - 18 • שניים מקרא - 19 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN • גיליון 1592
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורנתו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקללה"ה נב"מ ז"ע

שיחת פורים תש"כ
(תורת מנחם חלק כז, עמוד 470)

התוועדות עם הרבי

את הידיים והרגליים צריך לרחוץ ב"מי הדעת הטהור", כדי שלא יכנסו פנימה הרפש והטיט של ענייני העולם

החשיבה כפי שהיא מצד הרגלי העולם], ולחזק את הנפש האלוקית שהיא "חלק אלוקה ממעל ממש".

וכאשר הידיים והרגליים נעשים נקיים, אזי יכול האדם למלא את תפקידו בעולם - לעשות מענייני העולם משכן ומקדש לו יתברך.

על הכיור נאמר: "ועשית כיור נחושת וכנו נחושת". הכיור וכנו לא נעשו מזהב או כסף, אלא מנחושת, שהוא הפחות שבמתכות. ומניין לקחו את הנחושת עבור הכיור וכנו? מ"מראות הצובאות". כמסופר בדברי חז"ל ש"בנות ישראל היו בידן מראות [שהיו עשויות מנחושת]... ואף אותם לא עיכבו מלהביא לנדבת המשכן".

מכך למדים שאין צורך דווקא במי שהוא בעל שכל גדול זך ונעלה ביותר, או בדבר שנעשה מזהב או מכסף; יכול להיות גם דבר שנעשה מנחושת, הפחות שבמתכות, אלא שנתניתו היא באופן ש"כל נדיב ליבו יביאה", בלב שלם - הרי כיוון שדבר זה בא מלב יהודי זך, בכוחו לשטוף את האבק והרפש והטיט שנדבק על ידיו ורגליו.

והתורה מספרת דבר חידוש - שהכול ידעו שעניין זה נעשה על ידי נשי ישראל:

עניינה של האישה הוא באופן ש"כל כבודה בת מלך פנימה", ואילו העסק בענייני העולם נעשה על ידי הבעל. אך דווקא בשל כך, מצד זה שהבעל נמצא כמה וכמה שעות בענייני עולם הזה, קשה לו יותר להבחין ולברר מהו 'דבר זר' עבורו, ומהו דבר השייך אליו.

ואילו האישה שנמצאת בבית, "כל כבודה בת מלך פנימה", ו"חוכמת נשים בנתה ביתה", להעמיד את ביתה על יסודי התורה והמצווה - הנה אף שלכאורה "נשים דעתן קלה", הרי להיותה בת שרה רבקה רחל ולאה, בכוחה וביכולתה - מצד כוח האמונה, אמונה פשוטה, שישנה אצל נשים יותר מאשר אצל אנשים - להבחין ולברר שעניין מסוים שייך לעולם הזה החומרי, וממילא צריכים לשטפו ולהסירו, ועניין אחר שייך לחלק העולם שיכולים לעשות ממנו משכן ומקדש לו יתברך.

היד שנשתלחה במקדשך" [חורבן הבית] הייתה רק בנוגע לבית-המקדש הגשמי. בית-המקדש שבלב כל אחד מבני ישראל, עליו נאמר "ושכנתי בתוכם" - בתוך כל אחד ואחד, הרי הוא תלוי בו בלבד. ואם רק משתדל ועוסק בזה, אזי יש לו מקדש בנוי על תילו.

כמו המשכן כפשוטו, שנעשה מ"זהב וכסף ונחושת" גשמיים, גם ה"משכן" של כל אחד צריך להיעשות מענייני העולם. כדי לעשות מהעולם מקום קדוש, "בית מקדש".

העיסוק עם ענייני העולם גורם לכך שבאדם 'נדבק' משהו מהם. כפי שהוא בטבע בני אדם, ש'המתאבק עם מנוול [מלוכלך]' נדבק בו אבק ועפר ואפילו רפש וטיט. ובמצב כזה הרי לא שייך להיכנס חלילה לבית המקדש, כפי שאומרת המשנה, שאפילו לשטח הר הבית אסור להיכנס באבק שעל רגליו.

עבור זה בא עניין ה"כיור" עליו אנו מצווים בפרשתנו, שהכהן הנכנס אל הקודש כדי להקריב קורבן או להשתחוות לפני השם, הוצרך לרחוץ תחילה ידיו ורגליו מן הכיור. וכך הוא גם בעבודת כל אחד מישראל, שקודם הכניסה ל"מקדש" צריך להיות עניין של רחיצה.

את מה צריך לרחוץ? את חלקי הגוף שעל ידם הוא עיקר העסק בענייני העולם - הידיים והרגליים.

כיצד היא הרחיצה? באמצעות שנוטלים מים ושופכים על הידיים והרגליים. שאז, הידיים והרגליים עצמם נשארים במקומם, ואילו האבק והרפש והטיט שנדבק עליהם, הולכים ונשטפים על ידי המים ששופכים עליהם, אם הם רק במידה מספיקה.

עניין ה'מים' בעבודת השם הוא, בלשון הרמב"ם: "מי הדעת הטהור". כלומר: העיסוק בתורת החסידות, שמביא לידי "דע את אלוקי אביך". "מי הדעת הטהור" יש בכוחם לרחוץ את הידיים והרגליים, חלקי הגוף שבאים במגע עם העולם, ולשטוף מהם את "הנחות העולם" [צורת

נבואה מרגיעה?

אחד הרגעים בקריאת המגילה בהם הלב של כל אחד מאיתנו רועד, הוא הרגע בו המן חותם על גזירת ההשמדה בטבעת המלך, והדואר הפרסי מפיץ את האיגרות לכל מקום על פני הגלובוס. פחד, אימה וחשיכה נופלים על ראשם של יהודי העולם:

וְנִשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל כָּל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לְהָרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנֶּעֶר וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנִים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לְבוֹז.

זהו סיומו של הפרק השלישי של המגילה. בפרק הבא, אנו קוראים על התגובה ההיסטרית המתבקשת בכל קהילות ישראל לשמע הגזרה:

וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ וּדְתוּ מִנֵּי אֶבֶל גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוּם וּבְכִי וּמִסְפֵּד שָׁק וְאַפָּר יָצַע לְרַבִּים.

את סוף הסיפור כולנו יודעים. לאחר הצום והבכיות, המצב התהפך לגמרי. "ונהפוך" מושלם במאה ושמונים מעלות, ויום הגזרה הנוראה הפך לחג גדול. אך בינתיים, בשלב זה של המגילה, אנו נמצאים בעיצומה של הטרגדיה, בדריכות לקראת אסון ההשמדה הנורא מכל.

והנה, למרבה הפלא, חז"ל מספרים לנו על התרחשות שקרתה בדיוק אז, מיד עם תחילת פרסום איגרות המן, שבסיומה מרדכי היהודי דווקא "שמח שמחה גדולה". נשמע מוזר? - נקרא את הסיפור:

בַּשָּׁעָה שֶׁנִּחְתְּמוּ אוֹתֵן הָאִגְרוֹת וְנִתְּנוּ בְּיַד הָמֵן, וַיָּבֹא שִׁמְחָה הוּא וְכָל בְּנֵי חֲבֵרְתּוֹ, וּפָגְעוּ בַּמֶּרְדֳּכִי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לַפְּנִיָּהִם.

וְרָאָה מֶרְדֳּכִי שֶׁלִּישָׁה תִּינוּקוֹת [ילדים קטנים] שֶׁהָיוּ בָּאִים מִבֵּית הַסֵּפֶר, וְרָץ מֶרְדֳּכִי אַחֲרֵיהֶם. וּבִשְׂרָאָה הָמֵן וְכָל חֲבֵרְתּוֹ שֶׁהָיָה רֵץ מֶרְדֳּכִי אַחֲרֵי הַתִּינוּקוֹת, הָלְכוּ אַחֲרֵי מֶרְדֳּכִי לִדְעוֹת מַה יִּשְׁאַל מֶרְדֳּכִי מֵהֶם.

בֵּין שֶׁחָנִּיעַ מֶרְדֳּכִי אֶצֶל הַתִּינוּקוֹת, שָׁאַל לְאַחַד מֵהֶם: "פֶּסֶק לִי פִּסְקִינִי!" [למד אותי את הפסוק שלמדת היום]. אָמַר לוֹ: "אֵל תִּירָא מִפֶּחַד פְּתָאִם וּמִשְׁאֵת רִשְׁעִים כִּי תִבֵּא".

פִּתַּח הִשָּׁנִי וְאָמַר: "אֲנִי קִרְיַת הַיּוֹם, וּבִזָּה הַפֶּסֶק עֲמַדְתִּי מִבֵּית הַסֵּפֶר: עָצוּ עֲצֵה וְחַפֵּר דְּבָרֵי דְבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עָמְנוּ אֶל-ל'".

פִּתַּח הַשְּׁלִישִׁי וְאָמַר: "וְעַד זִקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד שִׁיבָה אֲנִי אֶסְבֵּל, אֲנִי עֲשִׂיתִי וְאֲנִי אֲשֶׁא וְאֲנִי אֶסְבֵּל וְאֲמַלְט'".

בֵּין שֶׁשָּׁמַע מֶרְדֳּכִי כֵךְ, שָׁחַק וְהָיָה שִׁמְחָה שִׁמְחָה גָּדוֹלָה.

1. אסתר, ג, יג.

2. שם, ד, ג.

3. אסתר רבה, ג, יז.

בלקוטי שיחור

שמה ובטוח

מרדכי היהודי היה מנהיג עם ישראל באחת משעותיו הקשות, בעת גזירת ההשמדה הנוראה של המן, והוא זכה להנהיג את העם לנס הישועה הגדול של פורים.

נעקוב אחרי מרדכי היהודי, ונבין מה סוד ההתמודדות שלו בעת הצרה, מניין שואבים כוחות לתקווה ואמונה ואיך נחלצים מהצרה וזוכים לישועה.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק כא, שיחה לפורים

ביטוח ב"כל נדרי"

בשבת בראשית מדי שנה הייתה נערכת ב-770 מכירה של כל ה'מצוות' הקשורות בבית הכנסת, כמו העליות לתורה, פתיחת ההיכל ושאר הכיבודים לאורך כל השנה.

הרב שמריהו גוראריה, שהיה עשיר גדול וחסיד נלהב של הרבי שגר בתל אביב, היה נוסע מדי שנה אל הרבי לחודש החגים.

במכירת המצוות שבשבת בראשית היה מקפיד הרב גוראריה לקנות את הזכות לפתוח את ארון הקודש לתפילת "כל נדרי" שבשנה הבאה, לא לפני שהגבאי היה ניגש לרבי ומבקש בשמו הבטחה שיזכה לבוא לרבי גם בשנה הבאה ולממש את הזכות שקנה.

באחת השנים, בטיסה חזור לארץ התגלתה תקלה חמורה באחד ממנועי המטוס, והקברניט הודיע כי יאלצו לנחות נחיתה חירום מסוכנת.

כל הנוסעים נכנסו לפאניקה. צעקות ובכיות מילאו את סיפון המטוס, והחסידים שבין הנוסעים החלו לומר תהלים בכוונה וברצינות. רק אדם אחד נותר רגוע ושלו, היה זה הרב גוראריה. "יש לי הבטחה מהרבי שאגיע לממש את הזכות שקניתי", אמר ליושבים לצידו. "לא יודע מה יקרה למטוס, אני בטוח אצא מכאן בשלום..."

ואכן, למרות החשש, נחיתה החירום עברה בצורה חלקה בלי כל פגע.

גם בתשרי תשד"מ, קנה ר' שמריהו, שהיה כבר מבוגר, את הזכות לפתוח את ארון הקודש לתפילת "כל נדרי". כבכל שנה, ניגש הגבאי לרבי וביקש בשמו הבטחה לזכות לממש את הקנייה שלו, אך הרבי לא הגיב. רק לאחר שהפציר וביקש שנית, סימן הרבי בידו הקדושה לאות הסכמה.

ואכן, בשנת תשמ"ה זכה הרב גוראריה להגיע שוב אל הרבי ולפתוח את ארון הקודש בתפילת "כל נדרי" של יום כיפור. אך מיד לאחר שפתח את הארון, בעומדו אל מול ספרי התורה, לקה בליבו והתמוטט, מבלי שיספיק 'לקנות' את הביטוח לשנה הבאה. הלווייתו נערכה למחרת.

אמר לו הקן: "מה היא זאת השמחה ששמחת לדברי התינוקות הללו?", אמר: "על בשורות טובות שבשרוני, שלא אפחד מן העצה הרעה שיעצת עלינו".

מיד בעם הקן הרשע, ואמר: "אין אני שולח ידי תחלה אלא באלי התינוקות".

המשפט "פיון ששמע מרדכי קָה, שחַק וְהָיָה שִׁמְחָה שְׂמָחָה גְדוֹלָה" הוא לא פחות ממדהים. זה עתה התפרסמה גזרת השמדה מוחלטת על כל היהודים, 'הפתרון הסופי' נחתם - ומרדכי היהודי צוחק ושמח!

תאמרו: הסיבה לאופטימיות ולשמחה של מרדכי היא שלושת הפסוקים ששמע מפי הילדים שחזרו מיום הלימודים, אותם אנו אומרים בסיום כל תפילה. אלו שלושה פסוקים שמדברים על הצלה וישועה של עם ישראל מצרה, ולכן מרדכי ראה בכך סימן משמיים לעתיד טוב למרות הכול. האמת היא שזו שיטה מוכרת להעברת מסרים משמיים. בגמרא מסופר כמה פעמים על מסרים נבואיים שנמסרו לתנאים ולאמוראים דרך פסוק שנאמר מפי ילד קטן באקראיות. הגמרא במסכת גיטין⁴, למשל, מספרת על רב ששת שבדרכו פגש ילד קטן וביקש ממנו לחזור על פסוק שלמד. הילד שינן את הפסוק: "נְטִיטָה לָךְ עַל יְמִינְךָ אוֹ עַל שְׂמְאֶלְךָ", ומכך הבין רב ששת שרומזים לו לחפש דרך אחרת ליעד. בדיעבד התברר שבהמשך הדרך בה תכנן רב ששת ללכת, טמנו לו מלכודת. גם כאן, לכאורה זה אותו סיפור. ברגע הכי קשה, השם שולח למרדכי את הנבואה האופטימית ואומר לו "אל תדאג, בסוף יהיה בסדר". לכן מרדכי ידע בביטחון שבעזרת השם אכן יהיה בסדר, ו"שמח שמחה גדולה" למרות שהסיפור הקשה רק התחיל.

זה מזכיר מאד סטואציות אפילו מהחיים שלנו עצמנו. כאשר יהודי נקלע לצרה ומקבל ברכה או הבטחה מצדיק בעל מופת, הוא כבר בטוח בסוף הטוב. הוא לא דואג, ואפילו כבר שמח. הוא יודע שבסוף הכול יסתדר, בעזרת השם, ואין סיבה לדאגה.

אלא שיש בעיה אחת עם ההסבר הזה: הוא לא בדיוק מסתדר עם רצף האירועים שמתגלגל אחר כך - כפי שנראה מיד.

4. סח, א.

למה לשמוח?

הרבי מעלה שאלה פשוטה על סיפור המדרש:

לפי המסופר במדרש, המאורע הנ"ל התרחש מיד לאחר שנחתמו אגרות הגזרה, וכבר אז מרדכי היה שרוי בשמחה גדולה מחבשורה הטובה, שאין מה לחשוש מעצתו הרעה של המן.

אם כך, מדוע לאחר מכן התרחשו האירועים המסעירים של "וילבש שק ואפר [ויצא בתוך העיר] וזעק זעקה גדולה ומרה"^א, וריבוי הפרטים שעשה מרדכי ואף הורה לאסתר לעשות, כמסופר במגילה?^ב

מכל הנ"ל משמע, שמרדכי לא קיבל את "פסוק לי פסוקך" של התינוקות כנבואה של ממש.^ג

ואם כן, קשה להבין מצד שני, מדוע "שחק והיה שמח שמחה גדולה"?

נזכור איך נפתח הסיפור במדרש: "בְּשַׁעָה שִׁנְחָתָמוּ אוֹתָן הָאֲגָרוֹת וְנִתְּנוּ בְּיַד הָמֵן, וַיָּבֹא שִׁמְחָה הוּא וְכָל בְּנֵי חִבּוּרְתּוֹ". הסיפור הזה קרה בעוד "העיר שושן נבוכה", כשאגרות ההשמדה הנוראיות יוצאות לדרך עם הבשורה האסונית.

אבל אם נחזור למגילה עצמה, נראה שמרדכי לא יוצא במחולות של שמחה. לצד אותה "שמחה גדולה", הוא מתחיל בסדרה של פעולות רוחניות וגם שתדלניות לביטול הגזרה. הצעד הראשון של מרדכי, כפי שמתארת המגילה בתחילת הפרק הרביעי, הוא:^ד

וּמְרַדְכִי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרַדְכִי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וְאֶפֶר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדוֹלָה וּמְרָה.

מרדכי בוכה וזועק במר נפשו. לא רק זה, הוא גם מכנס את כל העם לשלושת ימי צום רצופים, ומשכנע את אסתר לסכן את חייה כדי לבוא אל המלך אחשוורוש להתחנן לפניו לבטל את הגזרה. איך כל זה מסתדר עם השלווה והביטחון המוחלט של מרדכי שהכול עומד להסתדר?

א. אסתר, שם, א.

ממה נפשך - אם הוא רואה בפסוקי הילדים מסר שנשלח משמיים כנבואה, למה הוא בוכה וזועק? ואם לא - למה הוא צוחק ושמח למשמע הפסוקים מפי הילדים?

אם היה מדובר באדם רגיל, יכולנו לומר שהוא 'מתנדנד'. הוא אומנם מקבל את ההבטחה ושמח בזכות בטחונו בקדוש ברוך הוא שיהיה בסדר, אך לצד זאת יש לו רגעי משבר בהם הצרה בכל זאת גורמת לו לזעקות שבר. אבל כאן הרי מדובר במרדכי היהודי, צדיק הדור. השמחה הגדולה ששמח הייתה בוודאי אמיתית ועקבית, ומצד שני, כשהוא זועק זעקה גדולה ומרה הוא לא מזייף צער אלא מביע רגש אותנטי.

אז מה הולך כאן - מרדכי שמח בגלל נבואה אופטימית, או שהוא ממש דואג וחרד מפני האסון המתקרב?

נקודת היהדות

כדי לנסות להבין את הלך הנפש של מרדכי היהודי באותה עת נוראה, אנחנו צריכים להתחיל משאלה הרבה יותר יסודית: איך זה בכלל קרה? כשנבין זאת היטב, נוכל לחזור לסיפור הילדים והפסוקים.

נקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

כיצד ייתכן שהמן יכול היה להביא גזרה כזו על בני ישראל? - חז"ל מבארים שהסיבה הרוחנית לכך היא "מפני שהשתחוו לצלם".

מאחר שאצל בני ישראל הייתה פעולה ותנועה כזו (אפילו רק כלפי חוץ, בלא לב ולב כלל) שהיא הפוכה מנקודת היהדות ופוגעת בעצם התקשרותם לקדוש ברוך הוא - הרי שזה הביא בדרך ממילא גזירת

א. אסתר ד, א.

ב. לדעת הרמב"ם (הלכות ע"ז פי"א ה"ה) אי"ז קושיא, כי ההיתר לשאול לתינוק כו' הוא "הואיל ולא נמנע מלעשות כו'".

ג. ולהעיר מהסיום באגדת אסתר ג, ט: התחיל מרדכי צווח ואמר א-לי א-לי למה עובתני.

ד. מגילה יב, א. וראה שהש"ר פ"ד, ח. וראה בארוכה מנות הלוי בהקדמה בתחילתו (ב, ב ואילן).

ה. במאירי סנהדרין ספ"ח (ע' 278) כתב: ויש גורסים מפני שהשתחוו להמן. וראה חזקוני מהרש"א מגילה שם ובהערה 29.

ו. בפרש"י מגילה שם "מיראה". וראה חזקוני שם. ובמאירי סנהדרין שם: הואיל ולא היה הדבר עשוי אלא להנאת עצמו. וראה מנות הלוי שם.

ז. וגם לדעת ר"ת (תוד"ה שלא ע"ז ג, א). וש"נ לתוד"ה מה ראו (פסחים נג,

אנשים נשים וטף, היו לא תהיה. ואם כך, ברור שגם הגורם הרוחני הוא לא בעיה נקודתית כזו או אחרת במצב הרוחני של עם ישראל, אלא יסוד קיומי.

אותו יסוד רוחני שנפגע היה "הנקודה היהודית". אותה 'נקודה' היא סוג של רכיב מובנה בעצם נשמתו של כל יהודי, בלי שום קשר למעשיו ולהתנהגותו. ישנם כאלו שאצלם הנשמה היהודית מאירה וגלויה, וישנם כאלו שאצלם היא כבויה וכמעט לא מורגשת - אך אצל כולם היא קיימת. זוהי עובדה קיומית שלא ניתנת לשינוי.

אחד הביטויים לאותה 'נקודה' היא האמונה בהשם. יהודי יכול להתפתות לעשות עבירה כזו או אחרת, חלילה, להרגיש אולי חולשה בקיום מצווה מסוימת, אבל עדיין לדעת שהוא יהודי ושייך לקדוש ברוך הוא. זהו ביטוי ישיר של חיבור, שייכות וקשר - אני יהודי, משמע אני מאמין ומחובר. זה מה שמאחד את כל בני ישראל, זה המאפיין הבסיסי ביותר לכל יהודי באשר הוא יהודי.

זו הסיבה לכך שבמשך הדורות, יהודים מכל הסוגים, לא משנה איזו כיפה הם חבשו ואם בכלל, היו נכונים למסור את נפשם, במובן המילולי של המילה, כדי לא להמיר את דתם ולא לעבוד עבודה זרה. מי יודע אם אפשר בכלל לספור כמה יהודים גיבורים עשו זאת בפועל, עלו על המוקד או בכבשן המשרפות כאשר "שמע ישראל" על שפתותיהם, נותנים את חייהם על קידוש השם.

אך באותו זמן שעליו אנחנו מדברים היום, היהודים כקולקטיב פגעו באותה 'נקודה' עצמה. הם אפשרו לעצמם להשתחוות לעבודה זרה, לצלם שעשה נבוכדנצר, וכל אנשי העולם השתחוו לו בפקודת המלך. גם אם בליבם הם ממש לא האמינו בפולחן הזה, בפועל הם הרשו לעצמם לעשות את הפעולה ולהשתחוות. הם לא ראו בכך מעשה נורא כל כך.

הדבר התבטא גם בכך שהם לא נמנעו מלהשתחוות להמן הרשע, שהחשיב את עצמו כאל וראה את ההשתחויה כלפיו כפולחן אלילי. גם הנאתם מסעודתו של אחשוורוש סימלה כי לדעתם אחשוורוש הוא המנהיג ובו הם תולים את ביטחונם, ולא בקדוש ברוך הוא.

העובדה ש'הנקודה' היהודית התרופפה ונפגעה, היא זו שהניעה גזרה חמורה ומוחלטת כזו שלא מבחינה בין יהודי זקן לצעיר, בין אישה

כליה, רחמנא לילצן. שכן כל מציאותם וקיומם של בני ישראל היא התקשרותם עם הקדוש ברוך הוא^ב.

וזו הייתה דאגתו של מרדכי, עד אשר "וילבש שק ואפר [ויצא בתוך העיר] ויזעק זעקה גדולה ומרה". שכן "מרדכי ידע את כל אשר נעשה" - הוא ידע מהי הסיבה האמיתית שהביאה את הגזרה, ולכן דאג.

אי לזאת מרדכי ידע, שהדרך לביטול הגזרה היא לעורר את נקודת היהדות בעם ישראל ולהביא אותה לידי גילוי. שהתכונה של "עם מרדכי" ש"לא יכרע ולא ישתחוה" תחדור בכל לבושי הנפש, מחשבה דיבור ומעשה, ועד מסירות נפש על קידוש השם בפועל ממש.

נשים לב למילים בהן פותחת המגילה את תיאור התגובה של מרדכי לגזרה הנוראה: "וּמַרְדֳּכָי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה". בראש ובראשונה, מרדכי הבין את משמעותה של הגזרה ומה גרם לה. הוא "ידע" באמת "מה נעשה".

מרדכי מבין ששום גזרה לא מגיעה סתם. יהודי לא נקלע לצרה כי הסטטיסטיקה פגעה בו. לכל דבר יש סיבה רוחנית. מרדכי הבין שגזרת שמד כזו לא יכולה להיות רק תוצאה של ריב פוליטי שלו עם המן, של סכסוך תרבותי או סתם שנאת מיעוטים ופגיעה בחלשים. היה ברור לו שישנה סיבה עמוקה, שיש גורמים רוחניים שהניעו את כל המהלך הנורא. זה לא המן שהחליט להשמיד אותנו, האמת היא שבשמיים נגזרה הגזרה הנוראה הזו.

מרדכי ידע שלא מדובר כאן בסתם צרה. זו הייתה סכנת כליה, השמדה מוחלטת של קיומו של העם היהודי כולו. "להשמיד את כל היהודים",

ב. וסוד"ה אלמלי (כתובות לג, ב). ושם דחו, דלשון פלחו לצלמא משמע דהוי ע"ז, דהוי אנדרטי עשוי לכבוד המלך (וראה חדא"ג מגילה שם) - ראה ענף יוסף למגילה שם דשאר ישראל לא ידעו מזה וסברו דמשתחוין לצלם, ע"ש. וראה בארוכה מנות הלוי שם.

ח. וראה בארוכה לקו"ש חל"א (ע' 172 ואילך). שגם להדיעה באסת"ר שם (פ"ו, יח). וראה מגילה שם) שהוא לפי שנהנו מסעודתו של אחשוורוש, הרי עיקר החטא בזה שבשיל זה נחתיבו כל' הוא (לא לפי שה' מאכלות אסורות, כ"א) לפי שנהנו מסעודתו של אותו רשע, שזה בניגוד לאמונה הטהורה והתקשרות בה' אחד, ע"ש בארוכה. וראה מפרשי הע"י מגילה שם. מפרשי המדרש. ובארוכה במנות הלוי שם.

ט. אסתר ד, א. ראה פרש"י שם. אסתר"ר פ"ו, שם. ילקוט שמעוני לפסוק הג'ל (רמז תתרנ"ו ד"א ומרדכי ידע כו"). ועוד.

על הזהות היהודית ועל הקשר עם השם.
 את זה ראה מרדכי בפסוקים שהיו בפייהם של
 הילדים. הוא הבין שההורים והמחנכים מנחילים
 כבר לילדים הקטנים חינוך בסיסי איתן לאמונה.
 ואם יש חינוך טוב, אפשר יהיה, גם אם במאמצים
 גדולים, לחזק אותם מחדש ברוחניות ולהעיר
 בקרבם בחזרה את אותו חיבור עצמי עם הקדוש
 ברוך הוא.
 יתרה מכך:

**בתוכן העניינים ברוחניות, מסמלים
 שלושה פסוקים אלו שלוש תנועות
 ומדרגות באופן האמונה והביטחון בהשם,
 המבטאות את מסירות הנפש של בני
 ישראל לקדוש ברוך הוא.**

אם נקרא היטב את הסיפור במדרש, נגלה
 שמרדכי ראה אצל אותם ילדים לא רק את
 הפוטנציאל לתיקון המצב, אלא גם את הדרך
 כיצד לעשות זאת. באותם פסוקים שציטטו
 הילדים, ואפילו בסדר שבו הם נשמעו, הוא
 ראה תהליך שלם של חיזוק האמונה, כאשר כל
 פסוק מבטא רמה מסוימת של אמונה וביטוי של
 'הנקודה היהודית' הפנימית - כפי שנראה מיד.

פסוקים של אמונה

נתחיל בילד הראשון אותו פוגש מרדכי, והוא
 חוזר על הפסוק: "אל תִּירָא מִפֶּחַד פְּתָאִים וּמִשְׂאֵת
 רָשָׁעִים כִּי תִבָּא":

הפסוק "אל תירא מפחד פתאים ומשואות
 רשעים כי תבוא" עוסק בפחד מצרה
 גלויה, ועל כך אומרים "אל תירא" - ללא
 כל הסבר.

אף שעל פי טבע נופלת אימה על האדם
 כאשר באים פחד פתאומי ו"שוואת
 רשעים", למרות זאת אצל אדם מאמין,
 אצל יהודי, האימה הזו אינה קיימת, והוא
 אינו זקוק בעבור זה לטעם ולהסברה.
 הרגשתו הטבעית היא על דרך מאמר
 רז"ל "כל מה שעושה השם, לטובה הוא
 עושה".

וגבר, ללא קשר למעשיהם ומעמדם. הגזרה
 הזו היא בעצם אות משמיים: אם איבדתם את
 'הנקודה היהודית', איזו משמעות או הצדקה יש
 לעצם קיומכם?⁶

זו הסיבה לכך שמרדכי בוכה. זה לא בגלל
 האגרות, זה בגלל המצב הרוחני של עם ישראל
 שאפשר בכלל את הגזרה הזו משמיים. כבר
 כאן אנו לומדים את השיעור הראשון ממרדכי:
 שום דבר לא קורה סתם. לכל אירוע בחיים
 שלנו, חיובי או שלילי, יש גורם רוחני. וכאשר
 אנו נקלעים למצוקה, חלילה, וזקוקים לישועה
 מיוחדת, נחפש מה עלינו לתקן בעבודת השם
 ובמצב הרוחני שלנו.

זה גם מסביר את המהלכים הבאים של מרדכי.
 מרדכי מבין שהמשימה שלו היא להעיר את
 ה'יהודי' שבבני עמו, להחזיר לחיים את אותה
 נקודה - שאחרי הכול יִשְׁנָה, גם אם היא יִשְׁנָה.
 המשימה שלו כעת היא לעורר שוב בעם ישראל
 את אותה אמונה, ולא רק לעורר אותה אלא
 לגרום לה להיות דומיננטית ומשמעותית בחיי
 היומיום של "כל היהודים". הוא ידע שאם וכאשר
 כך יקרה, גם הגזרה - שלכאורה לא היה ממנה
 מוצא - תתבטל גם תתבטל.

הם יהיו בסדר

ומה נתן למרדכי את התקווה והידיעה שעם
 ישראל לא איבד את הדרך, למרות הכול?

**כאשר מרדכי שמע מהתינוקות "שהיו
 באים מבית הספר" את הפסוקים הללו,
 המבטאים אמונה וביטחון בהשם, הוא
 ידע שכל עם ישראל יעמוד בניסיון ויהיו
 מוכנים למסור את נפשם.**

כאשר מרדכי שמע את סדרת פסוקי האמונה
 והביטחון מפייהם של הילדים, הוא ראה דבר
 אחד: שלמרות הכול, יש תקווה לעורר מחדש את
 'נקודת היהדות' של כל יהודי. יותר מזה: הוא הבין
 שברגע האמת, כאשר עם ישראל יעמוד למבחן
 האם לבחור בהשם או חלילה להפך, אין ספק מה
 תהיה הבחירה. לא משנה מה יהיה המחיר, ואפילו
 עד כדי מסירות נפש - הם ישלמו אותו ולא יוותרו

6. ראה בסעיף ד בשיחה, שגם ברובד הפשט של אירועי המגילה, הגזרה
 קשורה לנקודה היהודית: המן מבקש להשמיד את כל היהודים כי מרדכי
 לא כורע ולא משתחוה לעבודה זרה, וכיון שכל היהודים הם "עם מרדכי"
 וחולקים אותו את אותה תכונה - המן לא יכול לשאת את קיומו של עם
 כזה ופועל להשמיד את כולו.

י. ברכות ס, סע"ב. טושו"ע או"ח סו"ס רל.

את העולם לשלמותו על פי אותה תוכנית אלוקית. האמונה החזקה שאין ממה לפחד יושבת על הידיעה שלנו שהשם מנהיג את העולם ושהוא בחר בנו מכל העולם בבחירה נצחית ובברית שלא תופר לעולם.

לאחר שהיסודות הללו מובנים לנו וחקוקים על ליבנו, אפשר להישיר מבט למציאות, להבין היטב את המצב בו אנו נמצאים, להרגיש את הפחד והחששות, ובכל זאת לומר: "עוצו עצה ותופר, כי עמנו א-ל". כלומר: אכן יש גורמים לדאגה, יש בחיים רגעים פחות מוארים, אבל למרות הכול השם איתי ואיתנו, ולכן אין ספק שהסוף יהיה טוב.

האמונה הזו חשובה לא רק בעת צרה וגזרה, אלא גם בחיים היומיומיים. כאשר האמונה בהשם חזקה ומבוססת, קל לנו להיות רגועים גם כאשר מגיע חודש בו אנו דחוקים בפרנסה, ואנו מוצאים נחמה ותקווה גם כאשר מתעוררת בעיה רפואית, לא עלינו. כאשר האמונה הזו מנומקת ומבוססת לאחר שלמדנו והתעמקנו בה מבחינה רעיונית והכרתית, היא יכולה להוות משענת יציבה לכל משברי החיים.

אלא שגם האמונה ה'רציונלית' איננה היעד הסופי. הילד השלישי שומע את דברי חבריו, ורואה לנכון להוסיף פסוק נוסף: "וְעַד זֶקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד שְׁיֵבָה אֲנִי אֶסְבֵּל, אֲנִי עֲשִׂיתִי וְאֲנִי אֶשָּׂא וְאֲנִי אֶסְבֵּל וְאֲמַלֵּט".

למעלה מזה היא הנחת היסוד ש"ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול" - גם לחוקי הטבע שהקדוש ברוך הוא קבע בבריאה אין כל שליטה על יהודי, והוא איננו מתפעל מהם.

ועל כך דרושה הסברה נוספת: לא רק ש"עמנו א-ל", אלא יתרה מכך: "אני עשיתי" ולכן "אני אשא ואני אסבול ואמלט".

הילד הזה לא רק רואה את הסוף הטוב, אלא רואה את הקדוש ברוך הוא לאורך כל התהליך. פירוש המילים "אני עשיתי ואני אשא" הוא, שהקדוש ברוך הוא יצר את העולם כולו ואת עם ישראל, וממילא הוא לבדו נושא אותנו על כתפיו. "ואני אסבול ואמלט" - הוא ה'סֵבֵל' שסוּחַב אותנו על כתפו, ומציל אותנו מכל פגע.

הפסוק הזה לקוח מספר משלי. לפי סדר התנ"ך, הוא נלמד אחרון. אבל דווקא זה הפסוק הראשון שמרדכי שומע. הסיבה לכך היא מפני שאכן, הפסוק הזה נלמד על ידי ילד מכיתה א', שכן הוא מבטא את הבסיס הראשוני ביותר לאמונה, הצעד הראשון אותו צועד ילד יהודי קטן בתחילת דרכו.

זה פסוק של אמונה ראשונית, טבעית ופשוטה. כאן אין הסברים ופילוסופיה עמוקה. זו שלוה של ילד קטן שבטוח ורגוע שיהיה טוב, ופשוט אין ממה לפחד. גם כשהאריה ממש מולנו, גם כשהקטסטרופה מתרחשת לנגד עינינו - האמונה לא נחלשת. ילד אחר כנראה היה נכנס לפאניקה או לחרדה, אבל ילד יהודי שמחונך לאמונה יודע שהכול לטובה. זו איננה עצימת עיניים והתעלמות מהמציאות, אלא הארה של הנשמה היהודית שמחוברת בעומק אל השם ולכן יודעת שאין שום דבר לפחד ממנו בעולם.

והאמת היא שגם למבוגרים 'מותר' מדי פעם לטפח את האמונה הזו, ובוודאי שלא לזלזל בה, חלילה. גם אנחנו נקראים 'להיות ילדים'. אמונה בסיסית כזו קיימת בתוכנו עוד לפני שנמצא הסבר לכל מה שקורה סביבנו. גם בזמנים קשים - לשבת בהתוועדות חסידית ולאחל איחולים מעומק הלב, לומר ברכה בכוונה, לתת צדקה כששומעים שמישהו צריך ישועה. את זה אנחנו עושים מתוך אמונה עמוקה וחזקה, גם אם לא לגמרי ברור לנו איך זה עובד ומה בדיוק קורה עכשיו.

אלא שלמרות המתיקות של אמונת הילד הקטן, ברור שאי אפשר להסתפק בה. האמונה שלנו צריכה להיות מבוססת ומנומקת - וזה מוביל אותנו לפסוק שאמר הילד השני: "עצו עצה וְתִפֹּר דְּבָרְךָ דָּבָר וְלֹא יָקוּם פִּי עִמָּנוּ א-ל".

אופן חזק יותר באמונה הוא "עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום" - לא רק שאין לו כל פחד, אלא יש לו גם ודאות ש"תופר" ו"לא יקום",

וההסברה והטעם השכלי לכך הוא הוודאות "כי עמנו א-ל".

האמונה שהטוב ינצח מבוססת על הבנה עמוקה של מי אנחנו ומה תפקידנו, על ההכרה בכך שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם עם תוכנית מסוימת, ולעם ישראל יש ייעוד להביא

חסרה וחזרו להקפיד עליה, ולאחר שנה הפכו להורים מאושרים.

לגלות את הנקודה

תהינו איזו טקטיקה מפעיל מרדכי היהודי בהישמע דבר גזרת ההשמדה - האם הוא רגוע ושמח שמחה גדולה, או דווקא נגש לקמפיין התעוררות רוחנית? כעת אנחנו מבינים שאין שום קונפליקט בין השניים. אדרבה, סדרת הפעולות של מרדכי לביטול הגזרה, היא המשך ישיר למסר האופטימי שהוא שמע מפיהם של הילדים.

נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

כאשר מרדכי שמע מהתינוקות "שהיו באים מבית הספר" את הפסוקים הללו, המבטאים אמונה וביטחון בהשם, הוא ידע שכל עם ישראל יעמוד בניסיון ויהיו מוכנים למסור את נפשם - "שחק והיה שמח שמחה גדולה", שכן אין כל טעם לפחד מאותה "עצה הרעה שיעצת עלינו".

וכאשר הוא הפנים את ה"בשורות טובות", לאחר מכן "ויקרא מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדולה ומרה... ובכל מדינה ומדינה [מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע] אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד". כל זאת כדי לעורר ולהביא לידי גילוי את נקודת היהדות, את הנכונות למסירות נפש בפועל.

מרדכי מבין שהסיבה היחידה לגזרה היא הסיבה הרוחנית, חוסר באמונה ובדבקות בהשם, עד כדי פגיעה בציפור הנפש, ב'נקודת היהדות'. ברגעים הראשונים הוא תוהה האם אפשר בכלל לתקן את המצב, אך כשהוא שומע את הפסוקים מפיהם של הילדים השבים הביתה מבית הספר, הוא מבין שברגע האמת הלב היהודי ער ובעת מבחן כולם גם יהיו מוכנים ללכת עד כדי מסירות נפש.

זה ממלא את מרדכי בשמחה, אבל לא מפני שהוא בטוח שיהיה בסדר ולכן אין צורך לדאוג. זה נותן לו את הכוח ואת התקווה שיש עם מה

זו הגישה החסידית עליה לומדים בתנאי ובמאמרי חסידות. רובם ככולם של מאמרי החסידות מדברים על גדולת השם ועל העובדה שכל העולמות בטלים כלפיו ומקבלים את חיותם בכל רגע אך ורק ממנו ובלעדיו אין להם שום קיום. לימוד החסידות מטביע בנו את ההכרה בכך שהשם נמצא בכל פרט בבריאה ומחיה אותה, שהוא משגיח על כל תנועה שלנו ושהוא איתנו בכל רגע. כך שגם דברים שנראים לנו טבעיים, באמת באים מאת השם.

כך שהפסוק השלישי לא מחנך אותנו להיזכר בקדוש ברוך הוא בעת צרה ולדעת לפנות אליו ולסמוך עליו. הרבה יותר מכך: זוהי אמונה מלאה, זה לחיות עם השם בכל רגע בחיים. מהקימה בבוקר ועד ההליכה לישון, בעבודה, בדרכים, כששמים את הילדים בבית הספר וכשהולכים לקניות. וכאשר חיים עם האמת האלוקית הזו סביב השעון, לא מתרגשים מדברים אחרים. גם המלחמות הכי קשות, גם ההתמודדויות הכי נוראיות - את הכול אפשר לעבור בידיעה שאת הכול עושה ומנהל השם.

עזבו את התיקיה

זוג צעיר חב"די נכנס ליחידות אצל הרבי, והניחו על שולחנו של הרבי קלסר מלא במסמכים רפואיים.

בפתק בו הגישו לרבי, ביקשו השניים ברכה לזרע של קיימא, לאחר שנים שלא זכו לכך ואבחנה של רופאים מומחים שישנה בעיה. הקלסר היה מלא בממצאי בדיקות ובחוות דעת שונות, והם ציפו שהרבי ינחה אותם מה לעשות וכיצד להתנהג.

הרבי הציץ למשך שנייה אחת בקלסר, ומיד הניח אותו מידיו. ניכר כי הוא לא התעניין בכל הפרטים המופיעים בו.

הרבי פנה אל בני הזוג ואמר: "בקשר לבקשתכם לברכה לזרע של קיימא, מן הסתם נשתכחה מכם איזו הלכה בהלכות טהרת המשפחה. לימדו שוב את ההלכות, גלו את ההלכה שנשתכחה מכם, ובוודאי תיפקדו בפרי בטן".

בני הזוג לא פתחו שוב את הקלסר הרפואי עב הכרס. הם התיישבו ללמוד שוב את הלכות טהרת המשפחה, מצאו את ההלכה שהייתה

אליעזר, ציווה אותו כשהיה ילד בן חמש שנים⁷⁰: "אל תירא מאף אחד ומשום דבר בעולם, חוץ מהקדוש ברוך הוא לבדו".

ישראל'יק הקטן בן החמש, מי שלימים יאיר את העולם ויוכר בפי כל בתור הבעל שם טוב הקדוש, עומד ליד מיטת אביו שגידלו מאז מות אימו. כעת גם הוא על ערש דווי, וברגעיו האחרונים הוא מעביר לבנו הקטן את תמצית החינוך היהודי במשפט אחד, שמלמד אותנו מהי האמונה אותה צריך לעורר בליבו של ילד: "בני! אל תירא מאף אחד ומשום דבר בעולם, חוץ מהקדוש ברוך הוא לבדו". גם אם אתה לא מבין את המצב, ואתה בוודאי לא מסוגל להסביר מה קורה ולמה - דבר אחד צריך להיות ברור לך: אין ממה לפחד משום דבר בעולם, חוץ מהקדוש ברוך הוא.

ילדים יהודים מבינים ומפנימים את המסר הזה. הם שומעים סיפורי ישועה מופתיים שהתרחשו בעקבות פעולה רוחנית, והדברים בהחלט מתיישרים על ליבם. זו איננה רק תמימות, אלא נצנוץ של אותה נשמה אלוקית. כאשר אנו מספרים לילדים סיפורים כאלו, אנו מזינים אותם בתזונה רוחנית שאכן מותאמת בדיוק לנשמתם בשלב זה של חייהם.

וזה באמת סיבה לאופטימיות גדולה:

כאשר רוצים לדעת את מצבו ואת עתידו של העם היהודי, יש לבדוק מה קורה לתינוקות, גם, ובעיקר, כאשר הם באים מבית הספר.

כאשר ילדי ישראל חיים עם משמעותם של הפסוקים גם ביוצאם מחוץ לכותלי בית הספר, ומביאים זאת עימם לבתיהם - כשם שהיה בימים ההם כך יהיה גם בזמן הזה⁷¹, שזה יבטיח את קיומה והמשכיותה של התורה בישראל, ואין לחשוש משום דבר בעולם.

לעבוד, שאפשר להעיר את כולם בחזרה. כעת הוא יוצא למסע של תיקון: לעורר את העם לשוב בתשובה, בצום ובכי ומספד. הוא צריך להדהד בעם ישראל את חומרת המצב ואת הצורך לחזור בתשובה. הצום, הבכי והמספד הם של תשובה וחרטה, לא של עצב וייאוש. הם חלק מתהליך תיקון והתעוררות מסירות הנפש על האמונה בקדוש ברוך הוא.

אין ממה לפחד!

לאחר כל מה שלמדנו כאן, אנחנו מבינים שפורים הוא שיעור עמוק מאד באמונה ובישועה. ממרדכי היהודי אנו לומדים שבשעת צרה, עלינו לברר את הסיבה הרוחנית שגרמה לה ולהשתפר בהתאם.

למדנו גם שבכל מצב שהוא, יש בנו את אותה נשמה קדושה וטהורה, שתמיד אפשר ללבות אותה ולתת לה להתבטא ולהשפיע עלינו. ראינו גם שמדובר בתהליך תלת-שלבי, שמתחיל באמונה הפשוטה, ממשיך בהנמקה והיגיון, ומגיע לשלמות בלימוד האמת האלוקית עד כדי כך שזו תהפוך להיות חוויית החיים שלנו.

כך, כאשר אנו שמחים בשמחת פורים, נזכור כי עלינו ללכת בדרך של מרדכי ולפתח את שלושת שלבי האמונה הללו. זה נכון בעבודה האישית של כל אחד כלפי עצמו, אך לא פחות מכך זהו שיעור נפלא בחינוך:

אצל הילד הראשון, תינוק בתחילת חינוכו, הרי זה באופן של "פסוק לי פסוקך": יותר מכך הוא עוד לא למד.

אך אפילו לפני שהוא מסוגל להבין בשכלו, צריכה להיות אצלו בפשטות הלכה פסוקה אשר **"אל תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תבוא"**.

כוונת הדברים במילים ברורות: חינוך הילדים צריך להיות שמשנות ילדותם המוקדמות, עוד קודם שהם שייכים להבין עניין שכלי, יש לחנכם ולנטוע בהם את הנחת היסוד שאין להם לפחד מאף אחד, רק מהקדוש ברוך הוא לבדו.

וכפי שאביו של הבעל שם טוב, רבי

יב. לקו"ד ח"ג ע' 770.

ג. ראה ד"ה וקבל היהודים שם ובהמ' (בהוספה) שבסוף הקונט'.

להמשיך את כורים כל השנה

כיצד שומרים על "עם אחד" גם "בין העמים", ומדוע המילה "דתיהם" היא בלשון רבים? - שני מכתבים מאירים מהרבי, הראשון לקבוצת נערות והשני לילד צעיר, כיצד ה"נזכרים" של סיפור המגילה מביא ל"נעשים" בהנהגות היום-יום שלנו, בכל מקום ובכל זמן

סיפור ימי הפורים והמגילה הרי הוא נקרא על שם אישה, אסתר המלכה, ואף על פי ש"מאמר מרדכי אסתר עושה", וכל הנהגתה הייתה על פי הוראות מרדכי, ראש הדור, בכל זה [בכל זאת] נקראה המגילה דווקא על שמה בלבד, "מגילת אסתר", שזה מדגיש עוד הפעם שהמעשה הוא העיקר, והעשייה בפועל הרי הייתה על ידי אסתר.

וזהו גם כן מביאורי העניין שביקשה אסתר מחכמי ישראל "כתבוני לדורות" – שדורות בני ישראל הלאה יקראו וידעו מסיפור המגילה וממעשי אסתר, שכמובן לא לכבודה נתכוונה, אלא כוונתה הייתה שממנה תלמדנה וכן תעשנה נשי ובנות ישראל בכל הדורות, ובאופן של מסירות נפש, כמו שהיא מסרה נפשה בעד עמה ובעד כל הקדוש לעמה.

ייתן השם יתברך שכל אחת ואחת מהן תלך "מחיל אל חיל" במעשה בפועל, בכל ענייני יהדות, והשם יתברך יברך את כל אחת ואחת מהן וימלא משאלות לבן לטובה.

כיוון שבאים אנו מימי הפורים וקריאת המגילה, הרי אחד מהעניינים ה"נזכרים ונעשים" דהיימם הם - שפירוש "נזכרים ונעשים" הוא: "נזכרים" על מנת שיהיו "נעשים" גם בזמן הזה - כמודגש במגילת אסתר, הוא:

"ישנו עם אחד" (לא רק אז בזמן אחשוורוש ובמקומו שם, כי אם בכל מקום ובכל זמן, והיותו "עם אחד" הוא אף על פי שהוא) "מפוזר ומפורד בין העמים", (כי גם בהיותם "בין העמים", "יחודם ואחדותם מתבטאת בזה ש)" "דתיהם שונות מכל עם" (ופירוש המילה "דתיהם" בלשון רבים אינה מתייחסת לדתם היהודית, שהיא אחת, אלא ל-נימוסיהם, מנהגיהם והנהגתם בחיי היום-יום, שגם הנהגות היום-יום שלהם הן "שונות מכל עם").

וזהו המסר וההוראה ממאורעות ימי הפורים השייך לכל בני ובנות ישראל בכלל להנהגתם עתה,

וכמדובר בהתוועדות פורים, עניין זה מקבל דגש מיוחד בנוגע לנשי ובנות ישראל בפרט, כי

ש"בכל דור ודור" קמים עלינו המן'ים, "והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם", אלא שהניסים וההצלה של הקב"ה עתה הוא באופן של "אותותינו לא ראינו" ואין בעל הנס מכיר בניסו [איננו מבחינים בניסים המתרחשים]. אבל בוודאי שהוא בזכות התורה והמצוות.

ולכן חובה על כל אחד ואחד מאיתנו ללמוד תורה, ושהלימוד יהיה על מנת לקיים את המצוות, ולהשתדל בהפצת התורה והמצוות כל אחד כפי אפשרויותו, שהרי נוגע זה לקיום של כל עם ישראל. והשם יתברך יצליח אותך ללכת "מחיל אל חיל" בכל האמור.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

בנועם קראתי מכתבך, והשם יתברך ימלא משאלות לבבך לטובה.

תקוותי שהייתה לך שמחת פורים הראויה לשמה, והעיקר הוא להמשיך משמחה זו, ובפרט מהוראות ימי הפורים, בכל ימות השנה.

ובוודאי ידוע לך מה שמספרים חכמינו זיכרונם לברכה, שנס פורים היה בזכות התורה שלמדו כ"ב אלף [22,000] תינוקות של בית רבן, שמרדכי היהודי אסף אותם ולמד עימם.

ובוודאי ידוע לך גם כן שאותו המן הרשע לא היה הראשון שבא להרע, חלילה, לעם ישראל ואף לא האחרון, וכמו שאנו אומרים בהגדה של פסח,

פורים שמה במיוחד

311106 / Rivkin Shmuel

זו, היה הרבי מקיים את התועדות הפורים ביום השבת קודש אחר הצהריים. אך מקומה של השמחה לא נפקד גם מיום הפורים עצמו, ביום שישי.

בשנת תשל"ז, בצוהרי יום שישי, מסר הרבי לרב יהודה לייב גרונר בקבוק יין, שירד עימו לבית הכנסת ויחלק לקהל. ניתן לשער איזו שמחה שררה בעקבות כך ב-770, הקהל אמר 'לחיים' וריקודי השמחה נמשכו בעוצמה עד לתפילות מנחה וקבלת שבת. כאשר הרבי נכנס לקבלת שבת, נעמד סמוך למקומו בתפילה, ועודד את השירה בחוזקה משך זמן ארוך.

בשנת תשמ"א חל פורים בקביעות כזו גם כן. לאחר תפילת מנחה של ערב שבת (שהתקיימה ב'זאלי' [בית המדרש] הקטן), ציפתה לנוכחים הפתעה של ממש: הרבי חזר ונכנס לבית המדרש, והתיישב לומר מאמר חסידות!

לאחר אמירת המאמר אמר הרבי 'לחיים' על יין, בכוס פלסטיק מאולתרת שהייתה במקום, והורה לנוכחים 'לנצל את הזמן לאמירת לחיים ללא הגבלות'. את עוצמת השמחה ששררה ב-770 באותו יום קשה למצוא מילים לתאר.

באותה שנה עורר הרבי, הן במכתב מקדים והן בהתועדות הפורים, שבכל המקומות יצינו את 'פורים המשולש' שנחוג בירושלים ביום ראשון, כדי לזכור ולהשתתף עם ירושלים עיר הקודש בשמחתה. זאת באמצעות הוספה בענייני שמחה באופן אישי, ואף בהבאת שמחה לרבים - באמצעות המשך הענקת משלוחי מנות ועריכת כינוסי שמחה.

מוצאי פורים תש"ל. התועדות פורים של הרבי נמשכת שעות ארוכות אל תוך הלילה, מלאה במאמר חסידות, שיחות עשירות וניגונים; לקראת סיום, מורה הרבי לנגן את ניגון 'ארבע בבות' של רבינו הזקן, ולאחריו "ניע זשוריצקי כלאפצי" - ניגון השמחה המושר לאחר ניגון ארבע בבות.

התמונה שלפנינו מתעדת, ממרומי הפירמידה הצדדית, את רגע השיא הבא: הרבי נעמד מלוא קומתו ורוקד על מקומו משך זמן רב, כאשר הקהל כולו שר ורוקד בהתלהבות עצומה את ניגון השמחה.

עד כמה שתמונה דוממת יכולה 'לספר', זוהי טעימה מזערית מן השמחה העצומה ששררה ב-770 בימי הפורים.

התועדות פורים אצל הרבי הצטיינו באווירה מיוחדת. הרבי היה מורה לקהל לומר 'לחיים' בריבוי, ופעמים רבות אף ביקש שיהיה 'שליח ציבור' שיקיים את 'עד דלא ידע' בהידור הנדרש...

השמחה העצומה בהתועדות פורים הייתה לשם דבר. בשנת תשל"ט לדוגמא, באורח די נדיר, הקדיש הרבי את פתיחת ההתועדות לניגוני שמחה ואמירת לחיים עם הקהל. במשך עשרים וחמש דקות רצופות עודד הרבי באופן נמרץ את השירה, שהלכה והתעצמה עם כל עידוד.

בשנים בהם חל פורים בערב שבת, כמו בשנה

ציור: זלמן קליינמן

”איש יהודי” אני!

איזו הצהרה ניגש הרבי לתקן במשטרה תוך סיכון עצמי, ולמי הפריעו ה'טנקים' שחלפו ברחובות ניו יורק? ה"לא יכרע ולא ישתחוה" שאקטואלי גם בימינו

”יהודים אורתודוקסים”!

והרבנית, הרבי לא היה אותה שעה בבית. הרבנית ענתה לשאלותיהם, וכשהגיעה לשאלת הדת, השיבה: ”אורתודוקסים”.

כשחזר הרבי לביתו ושמע על תשובתה, העיר: ”זה עלול להתפרש גם כנוצרים אורתודוקסים”. ללא היסוס, יצא הרבי אל מטה המשטרה, ביקש לתקן את הרישום, והוסיף בהרה: ”יהודים אורתודוקסים”!

הימים ימי מלחמת העולם השנייה, תחילת שנת תש"א. הרבי והרבנית שהו באותה תקופה בעיר ניס שבצרפת, תחת 'משטר וישי' ששיתף פעולה עם הנאצים ימ"ש.

באותם ימים ערכו השלטונות מפקד אוכלוסין, שבו נדרש כל תושב לציין גם את דתו - צעד שנועד להקל על מלאכתם של הנאצים ימ"ש בהשמדת היהודים, היו לא תהיה.

כאשר השוטרים דפקו על דלת ביתם של הרבי

”איש יהודי”

עובדת היותם יהודים. שם יכולים הם ללכת עם ציטיות מתנופפות על בגדיהם ולהכריז בגאווה על זהותם. אך בהיותם ”בשושן הבירה” הם חוששים להתבלט, מסווים את זהותם היהודית ומנסים להשתלב מבלי לעורר תשומת לב.

לכן מדגישה המגילה: גם כאשר מרדכי נמצא ”בשושן הבירה”, עוד לפני ההיכרות עם שמו ופרטיו (”שמו מרדכי בן יאיר...”), קודם כל ניכר עליו כי הוא ”איש יהודי”.

אחד הפסוקים הבולטים בקריאת המגילה, אותו קוראים כל הקהל יחד בקול, הוא: ”איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני”.

פסוק זה מדגיש כי מרדכי היה ”איש יהודי בשושן הבירה” - זהותו היהודית הייתה בולטת לעין, גם בשושן עיר המלוכה.

יש הסבורים שכאשר הם נמצאים בביתם, בבית הכנסת או בבית המדרש, אזי אין בעיה להבליט את

תעמולת המן

שיודע היטב שזהו בדיוק הבסיס לטענותיו ולגזירתו של המן הרשע.

מתוך ביטחון גמור בהשם, מרדכי יודע כי רק הנהגה כזו, להבליט את היותו יהודי גם ”בשער המלך”, בלי להתפעל כלל מן התעמולה שמנהל המן שבגלל ש”דתיים שונות” לכן ”אין שווה להניחם” - היא זו שתביא את הישועה וההצלה.

כאשר המן מבקש מאחשוורוש לגזור את הגזרה הנוראה על עם ישראל, הוא מנמק זאת בכך שגם בהיותם ”מפוזר ומפורד בין העמים”, הם נותרים ”עם אחד”, ש”דתיים שונות מכל עם”. מכאן הוא מסיק את מסקנתו: ”למלך אין שווה להניחם”.

מרדכי היהודי מודע היטב לטענותיו של המן, אך הדבר אינו מרתיע אותו. הוא ממשיך באותה הנהגה ומבליט את היותו ”איש יהודי”, על אף

ה'טנקים'

הרבי שיחת קודש אודות חשיבות ונחיצות ה'טנקים', בה אף הציג את הטענות שנשמעות כנגד העניין:

"יש הטועים וטוענים, כי אומנם יש לנהוג על פי שולחן ערוך, אך מדוע להבליט זאת ברחוב, ובכך לעורר קנאה ושנאה בקרב האומות? מה ההכרח בכך שה'טנק' ינוע בעיר שרובה גויים, ויפגין לעיניהם שיהודים אינם מתביישים ביהדותם, אלא להפך - שרים ושמחים בענייני תורה ומצוותיה?".

אחד העניינים שזכו ליחס של חיבה מהרבי היה 'טנקי המצוות' להפצת היהדות - רכבים מקושטים בכרזות יהודיות ובמוזיקה חסידית, הקוראים לעוברים ושבים לקיום המצוות.

ביום הפורים בשנת תשל"ה, אירעה תקרית מצערת. באחת השכונות היהודיות בה חלפו ה'טנקים', הם נתקלו בחסימת דרכים ואף הושלכו לעברם אבנים. לצערנו היו כאלו שפעילות הקודש הייתה לצנינים בעיניהם.

בהתוועדות פורים שנערכה באותו יום, הקדיש

"יקר" התפילין

ומפרשים חז"ל: "ויקר - אלו תפילין". מה גורם לכך שאומות העולם יעניקו "יקר" - כבוד - לישראל? התפילין!

כאשר יהודי שומר שבת, עלול הגוי לראות בכך חוסר מעש ולהסיק בטעות שמדובר בעוד אדם מובטל. אך כאשר יהודי מניח תפילין, אין מקום לאי הבנה. התפילין מונחות בגלוי על הראש, והגוי רואה בבירור שמדובר בקיום מצווה.

ומהי תגובתו? לא כפי שחוששים אותם יהודים הסבורים שעצם ההבלטה של יהדותם תגרום לזלזול או לעוינות, אלא להפך הגמור:

על התפילין נאמר: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ראיית התפילין מעוררת בגוי אימה ויראה, המונעות ממנו מלפגוע חלילה ביהודים. ולא זו בלבד - אלא דווקא "ויקר - אלו תפילין": התפילין הם שמביאים את הגוי לייקר ולהעריך את היהודי השומר על מצוותיו בגאון ובגלוי.

על טענה זו השיב הרבי, כי האמת היא בדיוק להפך:

השהות בין הגויים מחייבת, על פי תורה, לפעול בדרכי הטבע שביטו בעין טובה על עם ישראל. כמאמר חכמינו ז"ל: "אתית לקרתה - אזיל בנימוסה" [כאשר הינך בא למקום כלשהו, עליך לנהוג בהתאם לנימוסי המקום], כמובן בהתאם להלכות השולחן ערוך.

בנוסף לכך, נדרש מאיתנו לגרום לכך שלגוי יהיה יחס של כבוד כלפי יהודים המקיימים תורה ומצוות. כפי שאומרים חז"ל: "ואהבת את השם אלוקיך - אהבהו על כל הבריות". עלינו לפעול שכל באי העולם יכבדו את התורה, את מצוותיה, ואת היהודים ההולכים בדרכה.

כיצד משפיעים על הגוי שיכבד את התורה והמצוות?

את זאת אנו לומדים מן הכתוב במגילה: "ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר".

"לא יכרע" אקטואלי

מתכופף אל מול האידיאלים וה"אלילים" שלהם. נס פורים מלמד אותנו כי גם בעומק הגלות אין לנו להיבהל מהעולם שסביבנו, מהגויים, או מדרכי החשיבה שלהם. עלינו לצעוד בדרך היהדות בגאון יעקב, ללא מורא וללא פשרות.

עלינו לדעת כי זו הדרך היחידה לזכות לברכת ה' ולישועה, ואף הגוי בסופו של דבר מכבד את היהודי דווקא כשהוא רואה את דבקו הבלתי מתפשרת בתורה ובמצוותיה.

מבוסס על נקודות מהתוועדויות פורים תשכ"ח; תשל"ג; תשל"ה

המאורעות של ימי הפורים התרחשו בזמן שעם ישראל היה בגלות תחת שלטונו של אחשוורוש. ומכאן עולה הוראה ברורה גם עבורנו, כאשר אנו מצויים עדיין בתקופת הגלות.

כשם שמרדכי היהודי "לא יכרע ולא ישתחוה" להמן, כך גם אנו נדרשים לנהוג.

בימינו אין מדובר בהשתחויה פיזית לגוי, אך לא פעם יהודי משפיל את עצמו בכך שהוא מתיישר לפי דרכי האומות, מאמץ את תרבותם ואת תפיסותיהם, ובכך 'כורע ומשתחוה' -

יום שישי

יד אדר – פורים

- נוהגים ללבוש בגדי שבת.

שחרית וקריאת המגילה

- לא טועמים כלום בבוקר עד לאחר קריאת המגילה.¹
- אחרי חזרת הש"ץ, החזן אומר חצי קדיש ועורכים קריאת התורה.
- קוראים בתורה לשלושה עולים את קריאת פורים ("ויבוא עמלק") מי שלא שמע קריאת פרשת זכור בשבת, יכוון לצאת ידי חובת זכירת עמלק בקריאה זו. את המילה "זכר [עמלק]" קוראים זָכַר ואחר כך יִזְכֹּר. גם בקריאה זו לא מכים בקריאת שמו של עמלק.

בני ירושלים עיר הקודש אינם קוראים בתורה.

- מי שלא נתן עדיין 'מחצית השקל', ייתן עכשיו לפני קריאת המגילה.²
- את המגילה קוראים (ושומעים) עטורים בתפילין של רש"י.³
- גם היום מברכים לפני קריאת המגילה את שלוש הברכות. בברכת "שהחינו" מכוונים גם על קיום מצוות פורים שמקיימים היום: משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודת פורים.
- מנהגי קריאת המגילה - כמו אמש.
- לאחר סיום קריאת המגילה והברכה שלאחריה, אומרים "אשרי, ובא לציון", החזן אומר קדיש שלם ואחר כך מחזירים את ספר התורה לארון הקודש⁵, אומרים "בית יעקב" ושיר של יום ומסיימים את סדר התפילה כרגיל.

משלוח מנות ומתנות לאביונים

- כל אחד חייב לשלוח שני דברי מאכל או משקה, לאדם אחד לפחות.⁷ הרבי נוהג לשלוח בכל שנה לכהן, לוי וישראל, משלוח ובו אוזן המן, פרי ובקבוק 'משקה'.⁸

- כל 'מנה' צריכה להיות לכתחילה בשיעור 'כזית', ולכל הפחות צריך שיהיה שיעור 'כזית' בשתי המנות יחד.⁹
- גבר ישלח לגבר, ואישה תשלח לאישה.¹⁰
- יש אומרים שמשלוח מנות צריך לשלוח דרך אדם שלישי שיעביר את המשלוח.¹¹
- לא שולחים משלוח מנות לאבל בתוך ה'שלושים' ולא למי שבשנת האבל על אביו או אימו.¹²
- כל אחד חייב לתת לשני עניים לפחות, שווי פרוטה לפחות לכל אחד. ומוטב להרבות במתנות לאביונים ובכך לשמח אותם, מאשר להרבות בסעודה ובמשלוח מנות.¹³
- בני ירושלים נותנים היום מתנות לאביונים, אך לא שולחים משלוח מנות. ויש מחמירים לשלוח מנות גם היום.¹⁴
- נוהגים לשתף גם את הילדים הקטנים בכל מצוות הפורים, ובמיוחד שולחים איתם משלוחי מנות ומתנות לאביונים.¹⁵ כדאי לערוך כינוסי ילדים ביום פורים, ולקיים עם הילדים משלוח מנות ומתנות לאביונים.¹⁶

משתה ושמחה

- חובה לשמוח כל היום.¹⁷
- לפני הסעודה טוב לעסוק מעט בתורה, אך אין להימשך אחר הלימוד כדי שלא ישכח לקיים את מצוות סעודת פורים.¹⁸
- נוהגים לאכול 'קרפלק' (כיסונים ממולאים בשר). במשך יום הפורים הרבי היה משתדל לקיים את המנהג לאכול 'אוזן המן' ממולאת בפרג.¹⁹

9. שיחות קודש תשל"ו ח"א עמ' 565, ומצין לצפנת פענח על הרמב"ם הל' מגילה פ"ב ה"ט, עיי"ש.
10. שו"ע ורמ"א שם.
11. ראה שדי חמד אסיפת דינים מערכת פורים סוס"ו, מובא בלקוטי שיחות כרך ל"ג עמ' 118 ובס' השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 94. וכן באחרונים שהובאו בס' שערי המועדים בהלכה לקיצוץ"ע קמב ס"ק א.
12. כדעת הרמ"א סי' תרצ"ו ס"ו.
13. רמב"ם פ"ב מהל' מגילה ה"ז.
14. כדי לצאת ידי כל הדיעות.
15. ספר השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 302. 'קדושת לוי' קדושה שניה.
16. שיחת ש"פ תרומה, ו' אדר תש"מ.
17. 'שערי המועדים-פורים' עמ' קמה.
18. רמ"א שם. 'שערי המועדים-פורים' סי' י.
19. 'התקשרות' שם.

1. ע"פ משנה ברורה (תרצ"ב ס"ק טו), כף החיים (שם ס"ק לו).
2. לוח כולל-חב"ד.
3. ספר המנהגים עמ' 74.
4. ספר המנהגים עמ' 73, וש"נ. וראה ספר השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 738.
5. הנושא נסקר בקובץ 'אהלי שם' גליון א עמ' מח.
6. שער הכולל פ"א אות כג.
7. שו"ע ורמ"א סי' תרצ"ה ס"ד.
8. ספר המנהגים עמ' 74. עדות הרי"ל גרונר.

- מי ששתה יין במהלך הסעודה, לא מברך 'בורא פרי הגפן' בקידוש.
- לאחר הקידוש ממשיכים באכילת לחם, בלי לברך ברכת 'המוציא'.
- אכילת הלחם צריכה להיות בכמות של יותר מ'כביצה', ולפחות בכמות של 'כזית'³⁰.
- בברכת המזון בסיום הסעודה אומרים גם 'ועל הניסים' וגם 'רצה'³¹. אחרי ברכת המזון מתפללים קבלת שבת וערבית.

ליל שבת - שושן פורים

- בני ירושלים מוסיפים בתפילות השבת ובברכת המזון 'ועל הניסים'.

יום שבת

טו אדר – שושן פורים

- בתפילת שחרית לא אומרים 'אב הרחמים'.
- בתפילת מנחה לא אומרים 'צדקתך'.
- בכל מקום מרבית קצת במשתה ושמחה³².
- **בירושלים - יש מחמירים לערוך סעודה נוספת לכבוד פורים**³³.
- החל מהיום יש להרבות עוד ועוד בשמחה עד ליום האחרון של חודש אדר³⁴.

סדר קריאת התורה בירושלים:

- **מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע, ובשני קוראים למפטיר את הקריאה לפורים "ויבא עמלק"**.
- **קוראים את ההפסטר זכור, "כה אמר ה', פקדתי..."**.

יום ראשון

טז אדר

- אומרים תחנון כרגיל.
- ביום זה מתאים וטוב להוסיף בכל מקום בענייני שמחה: בלימוד תורה ("פיקודי ה' ישרים משמחי לב"³⁵), ולשמח יהודים מתוך אהבת ישראל, ובמידת ההתאמה והצורך, גם באמצעות "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות

- בסעודת פורים אומרים דברי תורה וחסידות. נוהגים לשיר את הניגון "האפ קוזאק". אצל הרבי היו שרים את ניגון ארבע הבבות של אדמו"ר הזקן, אחריו את הניגון "ניע זשוריצי", ולפעמים הרבי גם הורה לנגן את הניגון "קול ביער"²⁰.

- יש לקיים את ההלכה לשתות "עד דלא ידע" במובנו הפשוט²¹. בהתוועדויות בפורים, היו פעמים שבהן הרבי ביקש שלפחות אחד המסובים יקיים את העניין ויוציא בכך ידי חובה את כל הציבור²².

- **בירושלים לא עושים היום את סעודת הפורים, אך צריכים להרבות במשתה ושמחה יותר מהרגיל**²³.

דיני הסעודה בערב שבת

- כיוון שפורים חל ביום שישי צריך להקדים את הסעודה כמה שאפשר מפני כבוד השבת²⁴, וזמן הסעודה לכתחילה הוא בשעות הבוקר²⁵.
- במידה וקיום הסעודה בבוקר לא מתאפשר, או אם קיים צורך לאחר את הסעודה - כמו במקומות שמזמינים קהל רב לקיים את מצוות הפורים יחד עם מצוות השבת - ניתן לקיים אותה עד זמן הדלקת הנרות.
- המעוניינים להמשיך את הסעודה ולשלב אותה עם סעודת שבת, צריכים לנהוג בסדר הבא²⁶, אך יש לוודא כי קהל המשתתפים בסעודה מודע לפרטי ההלכות ומקיים אותם כראוי:
- בזמן הדלקת הנרות, מדליקים נרות שבת ומפסיקים לאכול.
- אחר כך 'פורסים מפה' ומכסים את כל הלחם ופרוסות הלחם²⁷ שעל השולחנות, אומרים 'שלום עליכם' ואשת חיל²⁸ ועושים קידוש של שבת.
- במידת הצורך, אם לא מתאפשר בקלות להמתין, יש להקל לעשות קידוש גם ב'שעה השביעית' (בין 17:40 ל-18:40)²⁹.

20. שיחת פורים תשל"ב. 'אוצר' עמ' רצב-ג.

21. התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 454.

22. תורת מנחם חלק טז עמ' 145. ראה התוועדויות תשמ"ב ח"ב עמ' 980.

23. רמ"א שם. וראה הערת הגהמ"ח שו"ת מנחת יצחק ע"ז בלוח דבר בעתו.

24. קצות השלחן סי' סט בבדי השלחן ס"ק ח.

25. רמ"א סי' תרצ"ה ס"ב. לוח כולל-חב"ד. שיחות-קודש תשל"ז עמ' 805, ושיחת ש"פ משפטים תשמ"א סכ"ה.

26. ע"פ שו"ע אדמו"ה סי' רעא ס"ט-ג. ס' המנהגים עמ' 57 (ד"ה כשחל).

27. ראה שו"ע כהלכתה פמ"ז סכ"ה, וש"נ.

28. ראה לוח 'דבר בעתו'.

29. ולסמוך על דעת אדמו"ה בשולחנו שע"פ נגלה חובת הקידוש מייד

קודמת לזה (ראה בסי' רעא ס"ג). 'התקשרות' גיליון שעט.

30. שו"ע אדמו"ה"ז סי' רעד ס"ו וסי' רצא ס"א.

31. שו"ע אדמו"ה"ז סי' קפח ס"ז.

32. לוח כולל-חב"ד.

33. כדי לצאת ידי חובת כל הדיעות.

34. לקוטי שיחות ח"ג עמ' 1274.

35. תהילים יט. טו. טושו"ע א"ח ח"ה ר"ס תקנ"ד.

טז אדר

תש"ט

אדמו"ר הרי"צ מקבל אזרחות ארה"ב. הקונגרס חוקק במיוחד לשם כך תיקון לחוק, שאפשר קבלת אזרחות מחוץ למשרדי הממשלה הרשמיים. משלחת קונסולרית מיוחדת מטעם הממשלה הגיעה ל-770, והרבי קיבל את אנשי המשלחת בחדרו הקדוש שבקומה השנייה, כשהוא לבוש בבגדי שבת וחבוש בשטריימל.

י"ח אדר

תר"נ

נפטר הרב הגאון החסיד ר' אברהם דוד לאוואט, סב סבו של הרבי. כך כותב הרבי בהקדמה לספרו של הרב לאוואט, "קב נקי": "הוא הצטיין בשכלו החד, כישרונותיו הנעלים וידיעתו הרחבה בים התלמוד. גם בצדקתו וטוב לבו קנה לו מעריצים רבים אשר רחשו לו אהבה רבה כל ימיו".

הרב לאוואט כיהן כרב במושבה רומנובקה, ובהיותו כבן שלוש וחמש התמנה לרב בקהילת ניקולייב. במשרה זו כיהן כארבעים שנה, עד פטירתו בגיל שבעים וחמש, ונטמן בניקולייב.

<<< המשך מהעמוד הקודם

לאביונים³⁶.

- יש לערוך כינוסים לחיזוק היהדות, ובמיוחד כינוס ילדי ישראל, מתוך שמחה אמיתית³⁷.

'פורים המשולש' - לבני ירושלים:

- לא אומרים תחנון.
- עורכים סעודת פורים, ושולחים משלוח מנות.
- נותנים גם מתנות לאביונים³⁸.
- לא אומרים "ועל הניסים" בתפילה. בברכת המזון לא אומרים "ועל הניסים" ב"נודה לך". אך ב'הרחמן' שלפני סיום ברכת המזון אומרים: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי...".

36. לקוטי-שיחות כרך כא עמ' 490.

37. לקוטי שיחות שם.

38. לקוטי-שיחות שם, 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' צד.

י"ד אדר

תר"פ

בסעודת פורים, אדמו"ר הרשב"ב אומר בפני הציבור את מאמר החסידות האחרון בחייו בעולם הזה, שמתחיל בפסוק "ראשית גויים עמלק".

תשל"א

הנשיא זלמן שז"ר ביקר אצל הרבי, והרבי העניק לו במתנה מגילה בנרתיק כסף טהור.

תשמ"א

פורים חל ביום שישי. לאחר תפילת מנחה יצא הרבי מחדרו, נכנס לאולם הקטן בקומת הכניסה של 770 והודיע שברצונו לומר מאמר חסידות. הרבי ביקש לסגור את הדלתות, ובמשך כשתים עשרה דקות אמר מאמר על הפסוק "ליהודים הייתה אורה".

טו אדר

תשי"ג

קהל הנוכחים בהתוועדות פורים אצל הרבי הופתע ונסער מהמילים המדהימות שהשמיע הרבי מתוך דבקות עילאית, כשדיבר על מצב היהודים בברית המועצות. הרבי סיפר על ההתרחשויות בעת נפילת שלטון הצאר הרוסי, וסיים את סיפורו על חסיד שהכריז באותה עת: "הוֹרָה!".

החסידים הבינו מיד שמשוהו מתרחש, ובהתעוררות גדולה קראו כולם יחד שלוש פעמים: "הו-רע! הו-רע! הו-רע!". באופן יוצא דופן, הרבי החל מיד לומר מאמר חסידות שני, ורמז בו על מפלתו של המן שבאותו דור.

כעבור יומיים נודע בכל העולם ששליט ברית המועצות סטלין מת במוצאי פורים...

תשל"ו

בהתוועדות פורים, הרבי הכריז שיש להתחיל להניח גם תפילין דרבינו תם כבר מהתחלת הנחת התפילין לפני בר המצווה.

על־עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון
לפני יהוה לכפר על־נפשתיכם: ותסב ית קספ
כפורי־א מן בני ישראל ותתן יתה על פלחן
משפן זמנא ויהי לבני ישראל לזכרנא קדם יי
לכפרא על נפשתיכון: פ יי וידבר יהוה אל־
משה לאמר: וידבר יהוה אל־משה לאמר:
ומליל יי עם משה למימר: יי ועשית פיור
נחשת וכנז נחשת לרחצה ונתת אותו בין־אהל
מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: ועשית
פיור נחשת וכנז נחשת לרחצה ונתת אותו
בין־אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים:
ותעבד פיורא דנחשא ובסיסה נחשא לקדוש
ותתן יתה בין משפן זמנא ובין מדבחא ותתן
תמן מי־א: יי ורחצו אהרן ובניו ממנו את־
ידיהם ואת־רגליהם: ורחצו אהרן ובניו ממנו
את־ידיהם ואת־רגליהם: ויקדשון אהרן ובנוהי
מנה ית ידיהון וית רגליהון: כ בבאם אל־אהל
מועד ירחצו־מים ולא ימתו או בגשתם אל־
המזבח לשרת להקטיר אשה ליהוה: בבאם
אל־אהל מועד ירחצו־מים ולא ימתו או בגשתם
אל־המזבח לשרת להקטיר אשה ליהוה:
במיצלהון למשפן זמנא יקדשון מי־א ולא
ימותון או במקרבכהון למדבחא לשמשא לאסקא
קרבנא קדם יי: כא ורחצו ידיהם ורגליהם ולא
ימתו והיותה להם חקיעולם לו ולזרעו
לדרתם: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיותה
להם חקיעולם לו ולזרעו לדרתם: ויקדשון
ידיהון ורגליהון ולא ימותון ויהי להון קנס
עלם לה ולבנוהי לדריהון: פ כג וידבר יהוה
אל־משה לאמר: וידבר יהוה אל־משה לאמר:
ומליל יי עם משה למימר: כג ואתה קח־לך
בשמים ראש מר־דור חמש מאות וקנמן
בשם מחציתו חמשים ומאתים וקנה־בשם

יי וידבר יהוה אל־משה לאמר: וידבר יהוה
אל־משה לאמר: ומליל יי עם משה למימר:
י כ כי תשא את־ראש בני־ישראל לפקדיהם
ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד אתם
ולא־יהיה בהם גנף בפקד אתם: כי תשא
את־ראש בני־ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר
נפשו ליהוה בפקד אתם ולא־יהיה בהם גנף
בפקד אתם: ארי תקבל ית חשבון בני ישראל
למנגינהון ויתנון גבר פרקן נפשה קדם יי כד
תמני יתהון ולא יהי בהון מותא כד תמני
יתהון: ג זה א יתנו כל־העבר על־הפקדים
מחצית השקל השקל הקדש עשרים גרה
השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: זה א יתנו
כל־העבר על־הפקדים מחצית השקל השקל
הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה
ליהוה: דין יתנון כל דעבר על מניניא פלגות
סלעא בסלעי קודשא עסרין מעין סלעא פלגות
סלעא אפרשותא קדם יי: ד כל העבר על־
הפקדים מכן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת
יהוה: כל העבר על־הפקדים מכן עשרים שנה
ומעלה יתן תרומת יהוה: כל דעבר על מניניא
מבר עסרין שנין ולעלא יתן אפרשותא קדם יי:
ט העשיר לא־ירפה והדל לא ימעט ממחצית
השקל לתת את־תרומת יהוה לכפר על־
נפשתיכם: העשיר לא־ירפה והדל לא ימעט
ממחצית השקל לתת את־תרומת יהוה לכפר
על־נפשתיכם: דעתיר לא יסגי ודמסכן לא יזער
מפלגות סלעא למתן ית אפרשותא קדם יי
לכפרא על נפשתיכון: ט ולקחת את־כסף
הכפרים מאת בני ישראל ונתת אותו על־
עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון
לפני יהוה לכפר על־נפשתיכם: ולקחת את־
כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתת אותו

חֲמִשִּׁים וּמֵאָתַיִם: וְאַתָּה קַח־לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ
מִרְדְּרוֹר חֲמִשׁ מֵאוֹת וּקְנִמן בָּשֶׂם מִחֲצִיתוֹ
חֲמִשִּׁים וּמֵאָתַיִם וּקְנֵה־בָשֶׂם חֲמִשִּׁים וּמֵאָתַיִם:
וְאַתָּה סֹב לָךְ בּוֹסְמִין רִישָׁא מִירָא דְכִיָּא מִתְקַל
חֲמֵשׁ מָאָה וּקְנִמן בָּשֶׂם פְּלִגּוּתָהּ מִתְקַל מֵאֲתָן
וּחִמְשִׁין וּקְנֵה בּוֹסְמָא מִתְקַל מֵאֲתָן וּחִמְשִׁין:
כֹּה וְקִדְּהָ חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ וְשִׁמֹן זֵית
הַיֵּין: וְקִדְּהָ חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ וְשִׁמֹן זֵית
הַיֵּין: וְקִצִּיעֶתָּא מִתְקַל חֲמֵשׁ מָאָה בְּסֻלְעֵי קוֹדֶשָׁא
וּמִשַׁח זֵיתָא מְלֵא הֵינָּא: כֹּה וְעֲשִׂיתָ אֹתוֹ שִׁמֹן
מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ רֶקַח מִרְקַחַת מַעֲשֶׂה רֶקַח שִׁמֹן
מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה: וְעֲשִׂיתָ אֹתוֹ שִׁמֹן מִשְׁחַת־
קֹדֶשׁ רֶקַח מִרְקַחַת מַעֲשֶׂה רֶקַח שִׁמֹן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ
יִהְיֶה: וְתַעֲבֹד יְתָה מִשַׁח רַבּוּת קוֹדֶשָׁא בְּסֵם
מְבֻכֵּס עוֹבֵד בּוֹסְמִנּוּ מִשַׁח רַבּוּת קוֹדֶשָׁא יִהְיֶה:
כֹּה וּמִשְׁחַתְּ כֹה אֶת־אַהֲלֵ מוֹעֵד וְאַתָּה אֲרוֹן
הָעֵדֻת: וּמִשְׁחַתְּ כֹה אֶת־אַהֲלֵ מוֹעֵד וְאַתָּה אֲרוֹן
הָעֵדֻת: וְתִרְבִּי בֵּה יֵת מִשְׁכַּן זִמְנָא וְיֵת אֲרוֹנָא
דְּסִדְּדוּתָא: כֹּה וְאַתָּה־הִשְׁלַחַן וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי וְאַתָּה־
הַמְּנִירָה וְאַתָּה־כֹּלֵלִיָּה וְאַתָּה מְזֻבַּח הַקְּטֹרֶת: וְאַתָּה־
הַשְׁלַחַן וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי וְאַתָּה־הַמְּנִירָה וְאַתָּה־כֹּלֵלִיָּה
וְאַתָּה מְזֻבַּח הַקְּטֹרֶת: וְיֵת פְּתוּרָא וְיֵת כָּל מְנוּהֵי
וְיֵת מְנִירָתָא וְיֵת מְנִירָא וְיֵת מְדֻבְּחָא דְקִטְרַת
בּוֹסְמִיָּא: כֹּה וְאַתָּה־מְזֻבַּח הָעֹלָה וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי וְאַתָּה־
הַכִּיר וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי
כֹּלֵלֵי וְאַתָּה־כִּיר וְאַתָּה־כֹּלֵלֵי וְיֵת מְדֻבְּחָא דְעֹלָתָא וְיֵת
כָּל מְנוּהֵי וְיֵת כִּירָא וְיֵת בְּסִיסָה: כֹּה וְקִדְּשִׁתָּ
אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כֹּלֵלֵי־הַנֶּגַע בָּהֶם יִקְדָּשׁ:
וְקִדְּשִׁתָּ אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כֹּלֵלֵי־הַנֶּגַע בָּהֶם
יִקְדָּשׁ: וְתִקְדָּשׁ יִתְהוֹן וְיִתְהוֹן קֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁיא כָּל
דִּיקְרָב בְּהוֹן יִתְקַדָּשׁ: לֹא וְאַתָּה־אֶהְרֹן וְאַתָּה־בְּנָיו
תִּמְשָׁח וְקִדְּשִׁתָּ אֹתָם לְכַתֵּן לִי: וְאַתָּה־אֶהְרֹן
וְאַתָּה־בְּנָיו תִּמְשָׁח וְקִדְּשִׁתָּ אֹתָם לְכַתֵּן לִי: וְיֵת
אַהֲרֹן וְיֵת בְּנוֹהֵי תִרְבִּי וְתִקְדָּשׁ יִתְהוֹן לְשִׁמְשָׁא

קִדְּמִי: לֹא וְאַתָּה־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבָּר לֵאמֹר שִׁמֹן
מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם: וְאַתָּה־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל תִּדְבָּר לֵאמֹר שִׁמֹן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה
לִי לְדֹרֹתֵיכֶם: וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּמְלַל לְמִימְרֵי
מִשַׁח רַבּוּת קוֹדֶשָׁא יִהְיֶה דִין קִדְּמִי לְדִירִכּוֹן:
לֹא עַל־בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִיכָד וּבְמִתְכַּנְתּוֹ לֹא
תַעֲשֶׂהוּ כְּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם:
עַל־בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִיכָד וּבְמִתְכַּנְתּוֹ לֹא תַעֲשֶׂהוּ
כְּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם: עַל בְּסֻרָא
דְּאַנְשָׁא לֹא יִתְנַסֵּף וּבְכַדְמוּתָהּ לֹא תַעֲבֹדוֹן כְּתָהּ
קוֹדֶשָׁא הוּא קוֹדֶשָׁא יִהְיֶה לָכּוֹן: לֹא אִישׁ אִשָּׁר
יִרְקַח כְּמֹהוּ וְאִשָּׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל־זֶרַע וְנִכְרַת
מִעַמּוּ: אִישׁ אִשָּׁר יִרְקַח כְּמֹהוּ וְאִשָּׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ
עַל־זֶרַע וְנִכְרַת מִעַמּוּ: גְּבַר דִּי יְבַסֵּס דְּכֻתָּהּ וְדִי
יִתֵּן מִנָּה עַל חִלּוּנֵי וְיִשְׁתַּצִּי מַעֲמָה: ס לֹא וְיִאֲמֹר
יִהְיֶה אֶל־מִשָּׁה קַח־לָךְ סָמִים נָטָף וְיִשְׁחַלֵּל
וְחִלְבָּנָה סָמִים וּלְבָנָה זָכָה כֹּד כְּבֹד יִהְיֶה:
וְיִאֲמֹר יִהְיֶה אֶל־מִשָּׁה קַח־לָךְ סָמִים נָטָף וְיִשְׁחַלֵּל
וְחִלְבָּנָה סָמִים וּלְבָנָה זָכָה כֹּד כְּבֹד יִהְיֶה:
וְאָמַר יֵי לְמִשָּׁה סֹב לָךְ בּוֹסְמִין נְטוּפָא וְטוּפָא
וְחִלְבָּנָתָא בּוֹסְמִין וּלְבֻנְתָּא דְכִיתָא מִתְקַל
בְּמִתְקַל יִהְיֶה: לֹא וְעֲשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֶקַח
מַעֲשֶׂה רֶקַח מְמַלַּח טְהוֹר קֹדֶשׁ: וְעֲשִׂיתָ אֹתָהּ
קְטֹרֶת רֶקַח מַעֲשֶׂה רֶקַח מְמַלַּח טְהוֹר קֹדֶשׁ:
וְתַעֲבֹד יְתָה קְטֹרֶת בּוֹסְמִין בְּסֵם עוֹבֵד בּוֹסְמִנּוּ
מַעֲרַב דְּכִי קוֹדֶשָׁא: לֹא וְשִׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הִדֵּק
וְנִתְתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד אִשָּׁר
אוֹעֵד לָךְ שְׁמָה קֹדֶשׁ קְדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם:
וְשִׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הִדֵּק וְנִתְתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת
בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד אִשָּׁר אוֹעֵד לָךְ שְׁמָה קֹדֶשׁ קְדָשִׁים
תִּהְיֶה לָכֶם: וְתִשְׁחֹק מִנָּה וְתִדִּיק וְתִתֵּן מִנָּה קִדְּם
סִדְּדוּתָא בְּמִשְׁכַּן זִמְנָא דִּי אֲזַמֵּן מִימְרֵי לָךְ תִּפְּזֵן
קֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין תִּהְיֶה לָכּוֹן: לֹא וְתִקְטֹרֶת אִשָּׁר
תַעֲשֶׂה בְּמִתְכַּנְתּוֹ לֹא תַעֲשֶׂה לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה

לך ליהוה: והקטרת אשר תעשה במתכנתה לא תעשו לכם קדש תהיה לך ליהוה: וקטרת בוסמין די מעבד בדמותה לא מעבדון לכון קודשא תהי לך קדם יי: לא איש אשר יעשה כמות להרריח בה ונכרת מעמיו: איש אשר יעשה כמות להרריח בה ונכרת מעמיו: גבר דיעבד דכותה לארחא בה וישתצי מעמה: ס א וידבר יהוה אלימשה לאמר: וידבר יהוה אלמשה לאמר: ומליל יי עם משה למימר: כ ראה קראתי בשם בצלאל בן-חור למטה יהודה: ראה קראתי בשם בצלאל בן-אורי בן-חור למטה יהודה: חזי דרביתי בשום בצלאל בר אורי בר חור לשבטא דיהודה: ג ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה וברעת ובכלמלאכה: ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה וברעת ובכלמלאכה: ואשלמית עמה רוח מן קדם יי בחכמתא ובסוכלתו ובמדע ובכל עבדא: ד לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: לאלפא אוימנון למעבד בדהבא ובכסף ובנחש: ה ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכלמלאכה: ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכלמלאכה: ובאמנות אבן טבא לאשלמא ובנגרות אעא למעבד בכל עבדא: ו ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן-אחיסמך למטה-דן ובלב כל-חכם לב נתתי חכמה ועשו את כל-אשר צויתך: ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן-אחיסמך למטה-דן ובלב כל-חכם לב נתתי חכמה ועשו את כל-אשר צויתך: ואנא הא יקבית עמה ית אהליאב בר אחיסמך לשבטא דדן ובלבא כל חפמי לבא יקבית חכמתא ויעבדון ית כל די פקדתך: ז את אהל מועד

ואת-הארן לעדת ואת-הכפרת אשר עליו ואת כל-כלי האהל: את אהל מועד ואת-הארן לעדת ואת-הכפרת אשר עליו ואת כל-כלי האהל: ית משפן זמנא וית ארנא לסהדותא וית פפרתא די עלוהי וית כל מני משכנא: ח ואת השלחן ואת-כליו ואת-המנרה הטהרה ואת כל-כליה ואת מזבח הקטרת: ואת השלחן ואת-כליו ואת-המנרה הטהרה ואת כל-כליה ואת מזבח הקטרת: וית פתורא וית מנוהי וית מנרתא דכיתא וית כל מנהא וית מדבחא דקטורת בוסמיא: ט ואת-מזבח העלה ואת כל-כליו ואת-הכפור ואת-כנו: ואת-מזבח העלה ואת כל-כליו ואת-הכפור ואת-כנו: וית מדבחא דעלתא וית כל מנוהי וית פתורא וית בסיסה: י ואת בגדי השדר ואת-בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת-בגדי בניו לכהן: ואת בגדי השדר ואת-בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת-בגדי בניו לכהן: וית לבושי שמושא וית לבושי קידשא לאהרן פהנא וית לבושי בנוהי לשמשא: יא ואת שמן המשחה ואת-קטרת הסמים לקדש בכל אשר-צויתך יעשו: ואת שמן המשחה ואת-קטרת הסמים לקדש בכל אשר-צויתך יעשו: וית משחא דרבותא וית קטרת בוסמיא לקודשא בכל די פקדתך ויעבדון: פ יב ויאמר יהוה אלמשה לאמר: ויאמר יהוה אלמשה לאמר: ואמר יי למשה למימר: ג ואתה דבר אל-בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדתיתכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם: ואתה דבר אל-בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדתיתכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם: ואת מלל עם בני ישראל למימר ברם ית יומי שבאי די לי תשרון ארי את היא בין מימרי וביניכון לדריכון למדע

אָרִי אָנָּה יְיָ מְקַדְשָׁכֶן: י' וּשְׁמִרְתֶּם אֶת־הַשְּׁבֶת
 כִּי קָדֹשׁ הוּא לָכֶם מַחְלִילָהּ מוֹת יוֹמָת כִּי
 פְּלִיְהַעֲשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
 מִקָּרֵב עִמָּיה: וּשְׁמִרְתֶּם אֶת־הַשְּׁבֶת כִּי קָדֹשׁ הוּא
 לָכֶם מַחְלִילָהּ מוֹת יוֹמָת כִּי פְלִיְהַעֲשֶׂה בָּהּ
 מְלָאכָה וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקָּרֵב עִמָּיה:
 וְתִטְרוּן יָת שְׁבֻתָּא אָרִי קוּדְשָׁא הִיא לְכוּן
 מַחְלִלָנָה אֲתַקְטֵלָא יִתְקַטֵּל אָרִי כֹל דְּיַעֲבֹד בָּהּ
 עֲבִידָא וְיִשְׁתַּצִּי אָנְשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עֲמָה: טו שְׁשֶׁת
 יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָהּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁבֶת
 שְׁבֻתוֹן קָדֹשׁ לַיהוָה פְּלִיְהַעֲשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם
 הַשְּׁבֶת מוֹת יוֹמָת: שְׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָה
 וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁבֶת שְׁבֻתוֹן קָדֹשׁ לַיהוָה כֹּל־
 הַעֲשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם הַשְּׁבֶת מוֹת יוֹמָת: שְׁתָּא
 יוֹמִין יִתְעַבֵּד עֲבִידָא וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה שְׁבֶת
 שְׁבֻתָּא קוּדְשָׁא גְדָם יְיָ כֹּל דְּיַעֲבֹד עֲבֻדָּתָא בִּיּוֹמָא
 דְּשְׁבֻתָּא אֲתַקְטֵלָא יִתְקַטֵּל: טז וּשְׁמִרוֹ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 אֶת־הַשְּׁבֶת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשְּׁבֶת לְדֹרֹתָם בְּרִית
 עוֹלָם: וּשְׁמִרוֹ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשְּׁבֶת לַעֲשׂוֹת
 אֶת־הַשְּׁבֶת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: וְיִטְרוּן בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל יָת שְׁבֻתָּא לְמַעֲבֹד יָת שְׁבֻתָּא לְדִרְהוֹן
 קָנִם עֲלֵם: יז בְּנֵי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא
 לְעֵלָם כִּי־שְׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁבֶת וַיִּנָּפֶשׁ: בְּנֵי
 וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלָם כִּי־שְׁשֶׁת יָמִים
 עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי שְׁבֶת וַיִּנָּפֶשׁ: בֵּין מִימְרֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֵת הִיא לְעֵלָם אָרִי שְׁתָּא יוֹמִין עֲבֹד יְיָ יָת שְׁמִיָּא
 וְיָת אַרְעָא וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה שְׁבֶת וְנַח: ס
 שְׁנֵי יֵה וְיָתָן אֶל־מֹשֶׁה פְּכַלְתּוֹ לְדַבֵּר אֵתָּא בְּהַר
 סִינַי שְׁנֵי לַחַת הָעֵדֻת לַחַת אֶבֶן כְּתָבִים
 בְּאַצְבָּע אֱלֹהִים: וְיָתָן אֶל־מֹשֶׁה פְּכַלְתּוֹ לְדַבֵּר
 אֵתָּא בְּהַר סִינַי שְׁנֵי לַחַת הָעֵדֻת לַחַת אֶבֶן כְּתָבִים
 בְּאַצְבָּע אֱלֹהִים: וַיִּהְיֶה לְמֹשֶׁה כַּד שִׁיצִי לְמַלְלָא

עֲמָה בְּטוּרָא דְסִינַי תְּרִין לִוְחֵי סְהוּתָא לִוְחֵי
 אֲבָנָא כְּתִיבִין בְּאַצְבָּעָא דִּי: א וַיֵּרָא הָעָם כִּי
 בִּשְׁשׁ מֹשֶׁה לָּרֶדֶת מִן־הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־
 אֹהֶרֶן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוֹם | עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר
 יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־יָהּ | מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵעֲלֵנוּ
 מִמִּצְרַיִם מִצְרַיִם לֹא יִדְעֵנוּ מִה־הָיָה לוֹ: וַיֵּרָא הָעָם
 כִּי בִשְׁשׁ מֹשֶׁה לָּרֶדֶת מִן־הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אֹהֶרֶן
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוֹם | עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ
 לִפְנֵינוּ כִּי־יָהּ | מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵעֲלֵנוּ מִמִּצְרַיִם
 מִצְרַיִם לֹא יִדְעֵנוּ מִה־הָיָה לוֹ: וְחֵזָא עֲמָא אָרִי אוֹחַר
 מֹשֶׁה לְמַחַת מִן טוּרָא וְאַתְכַּנֵּשׁ עֲמָא עַל אֹהֶרֶן
 וַאֲמָרוּ לֵה קוֹם עֲבֹד לָנָא דְחֵלָן דִּיהִכּוֹן קְדָמָנָא אָרִי
 דִּין מֹשֶׁה גִבְרָא דִּי אֶסְקֵנָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לֹא
 יִדְעָנָא מַה הָיָה לֵה: ג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֹהֶרֶן פִּרְקוּ
 נִזְמֵי הַזֹּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשִׁיכֶם בְּנִיכֶם
 וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלָי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֹהֶרֶן
 פִּרְקוּ נִזְמֵי הַזֹּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשִׁיכֶם בְּנִיכֶם
 וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלָי: וְאָמַר לְהוֹן אֹהֶרֶן פִּרְקוּ
 קֳדָשִׁי דְדִהֲבָא דִּי בְּאוּדְגִי נְשִׁיכּוֹן בְּנִיכּוֹן וּבְנֹתֵיכּוֹן
 וְאִיתִיו לְוָתִי: ג וַיִּתְּפִרְקוּ כָּל־הָעָם אֶת־נִזְמֵי
 הַזֹּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־אֹהֶרֶן:
 וַיִּתְּפִרְקוּ כָּל־הָעָם אֶת־נִזְמֵי הַזֹּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם
 וַיָּבִיאוּ אֶל־אֹהֶרֶן: וְאַתְּפִרְקוּ כֹּל עֲמָא יָת קֳדָשִׁי
 דְדִהֲבָא דִּי בְּאוּדְגִינְהוֹן וְאִיתִיו לְאֹהֶרֶן: ד וַיִּקַּח
 מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגֹל מִסְכָּה
 וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵעֲלוּךָ מִמִּצְרַיִם
 מִצְרַיִם: וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגֹל
 מִסְכָּה וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵעֲלוּךָ
 מִמִּצְרַיִם מִצְרַיִם: וְנָסִיב מִיִּדְיָהוֹן וַיַּצֵּר יָתָה בְּזִיפָא
 וְעֲבָדָה עֲגֹל מִתְכָּא וַאֲמָרוּ אֵלִין דְּחִלְתָּךְ יִשְׂרָאֵל דִּי
 אֶסְקוּךָ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם: ה וַיֵּרָא אֹהֶרֶן וַיָּבִין
 מִזְבֵּחַ לִפְנָיו וַיִּקְרָא אֹהֶרֶן וַיֹּאמֶר חֵג לַיהוָה
 מִחֵר: וַיֵּרָא אֹהֶרֶן וַיָּבִין מִזְבֵּחַ לִפְנָיו וַיִּקְרָא אֹהֶרֶן
 וַיֹּאמֶר חֵג לַיהוָה מִחֵר: וְחֵזָא אֹהֶרֶן וּבְנָא מְדַבְּחָא

קדמוהי וקרא אהרן ואמר תגא קדם יי מחר:
וּשְׂפִימוּ מִמִּחֲרַת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגְשׁוּ שְׁלָמִים
וַיֵּשֶׁב הָעָם לֵאכֹל וְשָׂתוּ וַיִּקְמוּ לַצֶּחֶק: וַיִּשְׂפִּימוּ
מִמִּחֲרַת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגְשׁוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם
לֵאכֹל וְשָׂתוּ וַיִּקְמוּ לַצֶּחֶק: וַאֲקַדִּימוּ בְיוֹמָא
דְּבִתְרוּהִי וַאֲסִיקוּ עֲלוֹן וְקָרִיבוּ נִכְסִין וַאֲסַחַר
עֻמָּא לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וְקָמוּ לְחֵיכָא: פ ז וַיִּדְבֹּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּךְ־רֹד בִּי שַׁחַת עַמּוֹךְ אֲשֶׁר
הֵעֲלִית מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵּךְ־רֹד בִּי שַׁחַת עַמּוֹךְ אֲשֶׁר הֵעֲלִית מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
וּמִלִּיל יי עַם מֹשֶׁה אָזַל חוֹת אֲרִי חִבִּיל עַמּוֹךְ דִּי
אַסְקִיתָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם: ח סָרוּ מֵהָר מִן־הַרְרֵךְ
אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסִּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוִּי־לוֹ
וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
הֵעֲלִיד מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: סָרוּ מֵהָר מִן־הַרְרֵךְ אֲשֶׁר
צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסִּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוִּי־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־
לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵעֲלִיד
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: סטו בְּפִרְיעַ מִן אוֹרְחָא דִּי
פְּקֻדְתָּנוֹן עֲבָדוּ לְהוֹן עֵגֶל מִתְּכָא וּסְגִידוּ לֵה
וּדְבָחוּ לֵה וַאֲמָרוּ אֵלֶּין דְּחִלְתָּךְ יִשְׂרָאֵל דִּי אֲסַקוּךְ
מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם: ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עַם־קִשְׁהָ־עֲרָף
הוּא: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה
וְהִנֵּה עַם־קִשְׁהָ־עֲרָף הוּא: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה גְּלִי
קְדָמִי עֻמָּא הָדִין וְהָא עֻמָּא קָשִׁי קָדַל הוּא:
וְעַתָּה תַּנִּיחָה לִּי וַיַּחֲרִאֲפִי בָהֶם וְאֶכְלָם
וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל: וְעַתָּה תַּנִּיחָה לִּי
וַיַּחֲרִאֲפִי בָהֶם וְאֶכְלָם וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל:
וּכְעַן הִנֵּחַ בְּעוֹתָךְ מִן קְדָמִי וַיִּתְקַף רוּגְזִי בַּחוּץ
וַאֲיִשְׁצַנְנוֹן וַאֲעַבְד יָתָךְ לַעַם סָגִי: יא וַיַּחֲל מֹשֶׁה
אֶת־פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה יַחֲרֶה
אַפְּךָ בְּעַמּוֹךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח
גָּדוֹל וּבִכְד חֲזָקָה: וַיַּחֲל מֹשֶׁה אֶת־פָּנָיו יְהוָה
אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה יַחֲרֶה אַפְּךָ בְּעַמּוֹךְ אֲשֶׁר

הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גָּדוֹל וּבִכְד חֲזָקָה:
וְצִלִּי מֹשֶׁה קָדָם יי אֱלֹהֵה וַאֲמַר לָמָּה יי יִתְקַף
רוּגְזָךְ בְּעַמּוֹךְ דִּי אֲפַקִּיתָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּכִיל
רַב וּבִידָא תִּקְרָא: יב לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר
בְּרָעָה הוֹצִיאָם לְהָרֹג אֹתָם בְּהָרִים וּלְכַלֵּלָתָם
מַעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ וְהִנַּחֵם
עַל־הָרָעָה לְעַמּוֹךְ: לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר
בְּרָעָה הוֹצִיאָם לְהָרֹג אֹתָם בְּהָרִים וּלְכַלֵּלָתָם מַעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ וְהִנַּחֵם עַל־הָרָעָה
לְעַמּוֹךְ: לָמָּה יִימְרוּן מִצְרָאִי לְמִימַר בְּבִישְׁתָּא
אַפְקַתְנֹון לְקַטְלָא יְתַחוּן בִּינִי טוּרִיא
וְלִשְׁצִיּוּתְהוֹן מַעַל אֲפִי אֲרַעָא תוֹב מִתְקוּף רוּגְזָךְ
וְאַתִּיב מִן בִּישְׁתָּא דְּמַלְלָתָא לְמַעַבְד לְעַמּוֹךְ:
יג זָכַר לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וּתְדַבֵּר אֱלֹהִים אֲרַבָּה אֶת־
זֶרְעָכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת
אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתָן לְזֶרְעָכֶם וְנָחֳלוּ לָעָלָם: זָכַר
לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לָהֶם בְּךָ וּתְדַבֵּר אֱלֹהִים אֲרַבָּה אֶת־זֶרְעָכֶם כְּכֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתָן
לְזֶרְעָכֶם וְנָחֳלוּ לָעָלָם: אדְכַּר לְאַבְרָהָם לִיצְחָק
וְלִישְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ דִּי קִנְיָתָא לְהוֹן בְּמִימְרָךְ
וּמַלְלָתָא עִמָּהוֹן אֲסָגִי יַת בְּנִיכּוֹן כְּכֹכְבֵי שָׁמַיָא
וְכָל אֲרַעָא הָדָא דִּי אָמַרְתִּי אֲתָן לְבְנִיכּוֹן וַיַּחֲסִנוּן
לָעָלָם: יד וַיִּנַּחֵם יְהוָה עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ: וַיִּנַּחֵם יְהוָה עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ: וְתַב יי מִן בִּישְׁתָּא דִּי מִלִּיל
לְמַעַבְד לְעַמּוֹ: טו וַיִּפֹּן וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר וַיִּשְׁנִי
לַחַת הָעֵדֻת בִּידוֹ לַחַת כְּתָבִים מִשְׁנֵי עַבְרִיָּהֶם
מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים: וַיִּפֹּן וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר
וַיִּשְׁנִי לַחַת הָעֵדֻת בִּידוֹ לַחַת כְּתָבִים מִשְׁנֵי
עַבְרִיָּהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים: וְאַתְפָּנִי וַיִּנַּחַת
מֹשֶׁה מִן טוּרָא וַתְּרִין לוֹיָחִי סִהְדוּתָא בִּידָה לוֹיָחִי
כְּתִיבִין מִתְרִין עַבְרִיהוֹן מִכָּא וּמִכָּא אֲנוֹן

כתיבין: פ ט והלחית מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על־הלחית: והלחית מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על־הלחית: ולוחיתא עובדא דדי אנון וכתבא כתבא דדי הוא מפרש על לוחיתא: וישמע יהושע את־קול העם ברעה ויאמר אל־משה קול מלחמה במחנה: וישמע יהושע את־קול העם ברעה ויאמר אל־משה קול מלחמה במחנה: ושמע יהושע ית קל עמא פד מדיבין ואמר למשה קל קרבא במשריתא: ויאמר אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שמע: ואמר לא קל גברין דנצחין בקרבא ואף לא קל חלשין דמתפרין קל דמטיבין אנא שמע: ויהי כאשר קרב אל־המחנה וירא את־העגל ומחלת ויחר־אף משה וישלך מידו את־הלחית וישבר אתם תחת ההר: ויהי כאשר קרב אל־המחנה וירא את־העגל ומחלת ויחר־אף משה וישלך מידו את־הלחית וישבר אתם תחת ההר: והנה פד קריב למשריתא וחזא ית עגלא וחננין ותקיף רוגזא דמשה וירמא מידוהי ית לוחיתא ותבר יתהון בשפולי טורא: וישק את־העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר־דק ויזר על־פני המים וישק את־בני ישראל: וישק את־העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר־דק ויזר על־פני המים וישק את־בני ישראל: ונסיב ית עגלא די עבדו ואוקד בנורא וישף עד דתהו דקיק וזרא על אפי מדי ואשקי ית בני ישראל: כא ויאמר משה אל־אהרן מה־עשה לך העם הזה כִּי־הבאת עליו חטאה גדלה: ויאמר משה אל־אהרן מה־עשה לך העם הזה כִּי־הבאת עליו חטאה גדלה: ואמר משה לאהרן מה עבד לך

עמא הדין ארי איתתא עלוהי חובא ופא: כב ויאמר אהרן אליהו אף אדני אתה ידעת את־העם כִּי ברע הוא: ויאמר אהרן אליהו אף אדני אתה ידעת את־העם כִּי ברע הוא: ואמר אהרן לא יתקף רוגזא דרבנני את ידעת ית עמא ארי בביש הוא: כג ויאמרו לי עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כִּי־זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו: ויאמרו לי עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כִּי־זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו: ואמרו לי עבד לנא דחלן די יתכן קדמנא ארי דין משה גברא די אסקנא מארעא דמצרים לא ידענא מה תהו לה: כד ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה: ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה: ואמרית להון למן דכתב פריקו ויהבו לי ורמיתא בנורא ונפק עגלא הדין: כה וירא משה את־העם כִּי פרע הוא כִּי־פרעה אהרן לשמצה בקמיהם: וירא משה את־העם כִּי פרע הוא כִּי־פרעה אהרן לשמצה בקמיהם: וחזא משה ית עמא ארי בטיל הוא ארי בטילגון אהרן לאסבתהון שום ביש לדריהון: כו ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו אליו כל־בני לוי: ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו אליו כל־בני לוי: וקם משה בטרע משריתא ואמר מן דחליא דדי ייתון לותי ואתפנשו לותה כל בני לוי: כז ויאמר להם כה־אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש־חרבו עלי־רכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש־את־אחיו ואיש את־רעהו ואיש את־קרבו: ויאמר להם כה־אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש־חרבו עלי־רכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו

אִישׁ־אֶת־אָחִיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבוֹ:
 וְאָמַר לַהּוֹן כְּדָנָן אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי דִישְׂרָאֵל שׁוּ
 גְבוּרַתְכֶּם עַל יְרֵכָה עֲבָרוּ וְתוֹבוּ מִתְּרַע לְתַרַע
 בְּמִשְׁרִיתָא וְקִטְלוּ גְבוּרַת אַחֵוּהִי וְגְבוּרַת יֵת חֲבֵרָה
 וְאָנֹשׁ יֵת קָרִיבָה: כה וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כַדְבָּר מֹשֶׁה
 וַיִּפְּלּוּ מִן־הָעָם בְּיוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ:
 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כַדְבָּר מֹשֶׁה וַיִּפְּלּוּ מִן־הָעָם בְּיוֹם
 הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ: וַעֲבָדוּ בְנֵי לֵוִי
 כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה וַנִּפְּל מִן עַמָּא בְיוֹמָא הַהוּא
 כְּתִלְתָּא אֲלָפִין גְּבָרָא: כז וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֵלֹא
 יִדְכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בָּבְנוּ וּבָאָחוּי וְלִתְתַּעְלִיכֶם
 עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרַכָּה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֵלֹא יִדְכֶם
 הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בָּבְנוּ וּבָאָחוּי וְלִתְתַּעְלִיכֶם
 הַיּוֹם בְּרַכָּה: וְאָמַר מֹשֶׁה קָרִיבֵי יִדְכּוֹן קָרְבָּנָא
 יוֹמָא דִּין קָדָם יְיָ אֲרִי גְבוּרַת בְּבָרָה וּבְאָחוּהִי
 וּלְאִיתְתָּאָה עֲלִיכּוֹן יוֹמָא דִּין בְּרַכָּן: לו וַיְהִי
 מִמַּחֲרֹת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַתֶּם חֲטָאתֶם
 חֲטָאתָה גְדֹלָה וְעַתָּה אֵעֲלֶה אֶל־יְהוָה אוֹלִי
 אֲכַפְּרָה בְּעַד חֲטָאתְכֶם: וַהֲיִי מִמַּחֲרֹת וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאתָה גְדֹלָה וְעַתָּה
 אֵעֲלֶה אֶל־יְהוָה אוֹלִי אֲכַפְּרָה בְּעַד חֲטָאתְכֶם:
 וַהֲיִי בְיוֹמָא דְּבִתְרוּהִי וְאָמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא אַתּוֹן
 חֲבָתוֹן חוֹבָא רַבָּא וְכַעַן אֶסַּק קָדָם יְיָ מָאִים אֲכַפֵּר
 עַל חוֹבֵיכּוֹן: לא וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר
 אֲנִי חֲטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאתָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
 אֱלֹהֵי זָהָב: וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי
 חֲטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאתָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי
 זָהָב: וְתַב מֹשֶׁה לְקָדָם יְיָ וְאָמַר בְּכַעַן חֵב עַמָּא
 הַדִּין חוֹבָא רַבָּא וַעֲבָדוּ לַהּוֹן דִּדְחֹלָן דִּדְחָב:
 לב וְעַתָּה אִם־תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם־אֵין מַחְנִי נָא
 מִסְּפָרְךָ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ: וְעַתָּה אִם־תִּשָּׂא חֲטָאתֶם
 וְאִם־אֵין מַחְנִי נָא מִסְּפָרְךָ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ: וְכַעַן אִם
 שִׁבְקַת לְחוֹבִיהוֹן וְאִם לֹא מַחְנִי כַעַן מִסְּפָרְךָ דִּי
 כְּתִבְתָּ: לד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר

חֲטָא־לִי אֲמַחֲנוּ מִסְּפָרִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 מִי אֲשֶׁר חֲטָא־לִי אֲמַחֲנוּ מִסְּפָרִי: וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
 מִן דִּי חֵב קָדָמִי אֲמַחֲנָה מִסְּפָרִי: לה וְעַתָּה לָךְ
 נָחָה אֶת־הָעָם אֶל אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ הִנֵּה
 מֵלָאכִי יִלְךְ לִפְנֶיךָ וּבְיוֹם פְּקֻדֵי וּפְקֻדָּתִי עֲלֵהֶם
 חֲטָאתָם: וְעַתָּה לָךְ נָחָה אֶת־הָעָם אֶל אֲשֶׁר־
 דִּבַּרְתִּי לָךְ הִנֵּה מֵלָאכִי יִלְךְ לִפְנֶיךָ וּבְיוֹם פְּקֻדֵי
 וּפְקֻדָּתִי עֲלֵהֶם חֲטָאתָם: וְכַעַן אֲזִיל דְּבַר יֵת עַמָּא
 לְאַתֵּר דִּי מַלְלִית לָךְ הָא מֵלָאכִי יִהְיֶה קְדָמָךְ וּבְיוֹם
 אֲסַעְרוּתִי וְאֲסַעֵר עֲלֵיהוֹן חוֹבִיהוֹן: לה וַיִּגַּף יְהוָה
 אֶת־הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָעֲגֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֱהֲרֹן: וַיִּגַּף יְהוָה אֶת־הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ
 אֶת־הָעֲגֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱהֲרֹן: וּמָחָא יְיָ יֵת עַמָּא
 עַל דִּי אֲשַׁתְּעַבְדּוּ לְעֲגֹלָא דִּי עָבַד אֱהֲרֹן: ס
 « וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לָךְ עֲלֶה מִזֶּה אַתָּה
 וְהָעָם אֲשֶׁר הָעֲלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל־הָאֶרֶץ
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב לֵאמֹר
 לְזֶרַעְךָ אֶתְנֶנָּה: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לָךְ עֲלֶה
 מִזֶּה אַתָּה וְהָעָם אֲשֶׁר הָעֲלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 אֶל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב
 לֵאמֹר לְזֶרַעְךָ אֶתְנֶנָּה: וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה אֲזִיל
 סק מָכָא אַתָּה וְעַמָּא דְּאֶסְקָתָא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 לְאֶרֶץ דִּי קָמִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב
 לְמִימַר לְבָנֶיךָ אֶתְנֶנָּה: ב וַשְּׁלַחְתִּי לִפְנֶיךָ מֵלָאֲךָ
 וְגִרְשָׁתִּי אֶת־הַכְּנַעֲנִי הָאֲמֹרִי וְהַחֲתִי וְהַפְּרָזִי
 הַחֲוִי וְהַיְבוֹסִי: וַשְּׁלַחְתִּי לִפְנֶיךָ מֵלָאֲךָ וְגִרְשָׁתִּי
 אֶת־הַכְּנַעֲנִי הָאֲמֹרִי וְהַחֲתִי וְהַפְּרָזִי הַחֲוִי וְהַיְבוֹסִי:
 וַאֲשַׁלַּח קְדָמָךְ מֵלָאֲכָא וְאַתְרֹךְ יֵת כְּנַעֲנָאִי
 אֲמֹרָאִי וְחַמְאִי וּפְרָזָאִי חֲוָאִי וַיְבוֹסָאִי: ג אֶל־
 אֶרֶץ זִבְתָּ חֶלֶב וּדְבַשׁ כִּי לֹא אֵעֲלֶה בְּקִרְבְּךָ כִּי
 עִם־קִשְׁה־עֵרְף אַתָּה פֶּן־אֲכַלְךָ בְּדָרְךָ: אֶל־אֶרֶץ
 זִבְתָּ חֶלֶב וּדְבַשׁ כִּי לֹא אֵעֲלֶה בְּקִרְבְּךָ כִּי
 עִם־קִשְׁה־עֵרְף אַתָּה פֶּן־אֲכַלְךָ בְּדָרְךָ: לֹאֲרַעָא
 עֲבָדָא חֶלֶב וּדְבַשׁ אֲרִי לֹא אֶסְלַק שְׁכֻנָּתִי מִבִּינְךָ

אָרִי עִם קָשִׁי קָדַל אֶת דִּילְמָא אַשְׁיַצְנָה בְּאַרְחָא:
 וּשְׁמַע הָעָם אֶת־הַדְּבָר הַרַע הַזֶּה וַיִּתְּאֲבָלוּ
 וְלֹא־שָׁתוּ אִישׁ עֲדֻיּוֹ עָלָיו: וּשְׁמַע הָעָם אֶת־
 הַדְּבָר הַרַע הַזֶּה וַיִּתְּאֲבָלוּ וְלֹא־שָׁתוּ אִישׁ עֲדֻיּוֹ
 עָלָיו: וּשְׁמַע עֲמָא יָת פִּתְגָמָא בִּישָׁא הַדִּין
 וַאֲתֵאֲבָלוּ וְלֹא שָׁוִיו גְּבַר תְּקוּן זִיגָה עֲלוּהִי:
 ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֲמֹר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 אַתֶּם עִם־קִשְׁה־עֶרְפָּה רַגַע אֶחָד אֵעֲלֶה בְּקִרְבְּךָ
 וּכְלִיתִיךָ וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיךָ מֵעֲלִיד וְאַדְעָה מָה
 אֵעֲשֶׂה־לָּךְ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֲמֹר אֶל־בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם־קִשְׁה־עֶרְפָּה רַגַע אֶחָד אֵעֲלֶה
 בְּקִרְבְּךָ וּכְלִיתִיךָ וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיךָ מֵעֲלִיד וְאַדְעָה
 מָה אֵעֲשֶׂה־לָּךְ: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה אִמְר לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל אַתּוֹן עִם קָשִׁי קָדַל שְׁעָה חָדָא אֶסְלַק
 שְׁכַנְתִּי מִבֵּינְךָ וְאַשְׁצְנָה וּכְעַן אַעֲדִי תְקוּן זִיגָה
 מִנָּךְ גְּלִי קָדְמִי מָה אַעֲבֹד לָךְ: וַיִּתְּנָצְלוּ בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל אֶת־עֲדִידִים מִהָר חוֹרֵב: וַיִּתְּנָצְלוּ בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל אֶת־עֲדִידִים מִהָר חוֹרֵב: וְאַעֲדִיאוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל יָת תְּקוּן זִיגָהוֹן מִטּוֹרָא דְחוֹרֵב: וּמֹשֶׁה
 יָקַח אֶת־הָאֹהֶל וְנִמְהָלָו א מַחוּץ לַמַּחֲנֶה
 הֶרְחַק מִן־הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה
 כְּלִמְבַקֵּשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר
 מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת־הָאֹהֶל וְנִמְהָלָו א
 מַחוּץ לַמַּחֲנֶה הֶרְחַק מִן־הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל
 מוֹעֵד וְהָיָה כְּלִמְבַקֵּשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
 אֲשֶׁר מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: וּמֹשֶׁה נָסִיב יָת מִשְׁכַּנָּא
 וּפְרָסָה לֵה מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא אַרְחִיק מִן מִשְׁרִיתָא
 וְקָרִי לֵה מִשְׁכַּן בֵּית אוּלְפָנָא וְהִי כָּל דְּתַבַּע
 אוּלְפָן מִן קָדָם יי נֶפֶק לְמִשְׁכַּן בֵּית אוּלְפָנָא
 מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא: ה וְהָיָה כְּצֵאת מֹשֶׁה אֶל־
 הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָּל־הָעָם וְנִצְבּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֱלוֹ
 וְהִבְטִיּוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה עַד־בָּאוּ הָאֹהֱלָה: וְהָיָה
 כְּצֵאת מֹשֶׁה אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָּל־הָעָם וְנִצְבּוּ
 אִישׁ פֶּתַח אֹהֱלוֹ וְהִבְטִיּוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה עַד־בָּאוּ

הָאֹהֱלָה: וְהָיָה כַּד נֶפֶק מֹשֶׁה לְמִשְׁכַּנָּא קִימִין כָּל
 עֲמָא וּמִתְעַתְּדִין גְּבַר בְּתַרַע מִשְׁכַּנָּא וּמִסְתַּפְּלִין
 אַחוֹרֵי מֹשֶׁה עַד דְּעָלַל לְמִשְׁכַּנָּא: ט וְהָיָה כְּבֹא
 מֹשֶׁה הָאֹהֱלָה יֵרֵד עֲמוּד הָעֵנָן וְעַמּוּד פֶּתַח
 הָאֹהֶל וְדַבֵּר עִם־מֹשֶׁה: וְהָיָה כְּבֹא מֹשֶׁה
 הָאֹהֱלָה יֵרֵד עֲמוּד הָעֵנָן וְעַמּוּד פֶּתַח הָאֹהֶל וְדַבֵּר
 עִם־מֹשֶׁה: וְהָיָה כַּד עָלַל מֹשֶׁה לְמִשְׁכַּנָּא נַחֲת
 עֲמוּדָא דְּעֵנָנָא וְקָאם בְּתַרַע מִשְׁכַּנָּא וּמִתְמַלֵּל עִם
 מֹשֶׁה: י וְרָאָה כָּל־הָעָם אֶת־עֲמוּד הָעֵנָן עֲמוּד
 פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח
 אֹהֱלוֹ: וְרָאָה כָּל־הָעָם אֶת־עֲמוּד הָעֵנָן עֲמוּד פֶּתַח
 הָאֹהֶל וְקָם כָּל־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֱלוֹ:
 וְחֲזַן כָּל עֲמָא יָת עֲמוּדָא דְּעֵנָנָא קָאם בְּתַרַע
 מִשְׁכַּנָּא וְקִימִין כָּל עֲמָא וּסְגִדִין גְּבַר בְּתַרַע
 מִשְׁכַּנָּה: יא וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־
 פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־
 הַמַּחֲנֶה וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נּוּן נָעַר לֹא יָמִישׁ
 מִתּוֹךְ הָאֹהֶל: וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־
 פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־הַמַּחֲנֶה
 וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נּוּן נָעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ
 הָאֹהֶל: וּמִתְמַלֵּל יי עִם מֹשֶׁה מְמַלֵּל עִם מְמַלֵּל
 כְּמָא דְּמְמַלֵּל גְּבַר עִם חֲבֵרָה וְתֹאב לְמִשְׁרִיתָא
 וּמִשְׁוִמְשָׁנָה יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן עוֹלִימָא לֹא עָדִי מִגּו
 מִשְׁכַּנָּא: פ

שְׁלִישִׁי יב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה רְאֵה אֲתָה אֲמַר
 אֵלַי הֵעַל אֶת־הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתָּנִי
 אֶת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה אֲמַרְתָּ יִדְעִיתִיךָ
 בְּשֵׁם וְגַם־מִצָּאת חֵן בְּעֵינִי: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל־יְהוָה רְאֵה אֲתָה אֲמַר אֵלַי הֵעַל אֶת־הָעָם
 הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתָּנִי אֶת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמִּי
 וְאַתָּה אֲמַרְתָּ יִדְעִיתִיךָ בְּשֵׁם וְגַם־מִצָּאת חֵן בְּעֵינִי:
 וַאֲמַר מֹשֶׁה קָדָם יי חֲזִי דְּאַתָּ אֲמַר לִי אֶסִּיק יָת
 עֲמָא הַדִּין וְאַתָּ לֹא הוֹדַעְתָּנִי יָת דִּי תִּשְׁלַח עִמִּי
 וְאַתָּ אֲמַרְתָּ רַבִּיתְךָ בְּשׁוּם וְאַף אֲשַׁכְּחָתָא רַחֲמִין

קדמי: י' וְעַתָּה אִם־נָא מַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדַעְנִי נָא אֶת־דֶּרֶכְךָ וְאֶדְעֶךָ לְמַעַן אֲמַצְאֶחֶן בְּעֵינֶיךָ וְרָאָה כִּי עִמָּךְ הִנְּנִי הִנֵּה: וְעַתָּה אִם־נָא מַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדַעְנִי נָא אֶת־דֶּרֶכְךָ וְאֶדְעֶךָ לְמַעַן אֲמַצְאֶחֶן בְּעֵינֶיךָ וְרָאָה כִּי עִמָּךְ הִנְּנִי הִנֵּה: וַיִּכְעַן אִם כָּעַן אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין קְדָמְךָ הוֹדַעְנִי כָעַן יֵת אוֹרַח טוֹכֶךָ וְאֵדַע רַחֲמֶךָ בְּדִיל דְּאֲשַׁפַּח רַחֲמִין קְדָמְךָ וְגַלִּי קְדָמְךָ אֲרִי עִמָּךְ עֲמָא הֲדִין: י' וַיֹּאמֶר פְּנִי יִלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ: וַיֹּאמֶר פְּנִי יִלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ: וַאֲמַר שְׁכַנְתִּי תִהְיֶה וְאֶנִּית לָךְ: י"ו וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ אִם־אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל־תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה: וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ אִם־אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל־תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה: וַאֲמַר קְדָמוּהִי אִם לִית שְׁכַנְתָּךְ מִהֲלָכָא בִּינָנָא לֹא תִסְקִינָנָא מִכָּא: י"ז וּבִכְמָה | יוֹדַע אֹפּוֹא כִּי־מַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעִמָּךְ הִלּוֹא בְּלִכְתָּךְ עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעִמָּךְ מִכְּלִי־הָעָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: וּבִכְמָה | יוֹדַע אֹפּוֹא כִּי־מַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעִמָּךְ הִלּוֹא בְּלִכְתָּךְ עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעִמָּךְ מִכְּלִי־הָעָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: וּבִכְמָה יִתִּידַע הָכָא אֲרִי אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין קְדָמְךָ אָנָּא וְעִמָּךְ הִלּוֹא בְּמַהֲךָ שְׁכַנְתָּךְ עִמָּנָא וְיִתַּעֲבֹדֵן לָנָא פְּרִישֵׁן לִי וְלַעֲמָךְ מִשְׁנֵי מִכָּל עֲמָא דִּי עַל אֲפִי אֲרַעָא: פ'

רבינו י' וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה גַּם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה כִּי־מַצְאֵתָ חֵן בְּעֵינִי וְאֶדְעֶךָ בְּשֵׁם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה גַּם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה כִּי־מַצְאֵתָ חֵן בְּעֵינִי וְאֶדְעֶךָ בְּשֵׁם: וַאֲמַר י' לְמֹשֶׁה אַף יֵת פִּתְגָמָא הֲדִין דִּי מַלְלָתָא אַעֲבֹד אֲרִי אֲשַׁכַּחְתָּא רַחֲמִין קְדָמִי וּרְבִיתָךְ בְּשׁוּם: י"א וַיֹּאמֶר הֲרָאִנִּי נָא אֶת־כְּבֹדְךָ: וַיֹּאמֶר הֲרָאִנִּי נָא אֶת־כְּבֹדְךָ: וַאֲמַר אַחֲזִינִי כָעַן יֵת יְקָרְךָ: י"ב וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טוֹכִי עַל־פְּנֶיךָ וְקִרְאֵתִי בְּשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ וְחִנַּתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲחֹן וְרַחֲמֵתִי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טוֹכִי עַל־פְּנֶיךָ וְקִרְאֵתִי בְּשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ

וְחִנַּתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲחֹן וְרַחֲמֵתִי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וַאֲמַר אָנָּא אַעֲבֹר כָּל טוֹכִי עַל אֲפִיךָ וְאֶקְרִי בְּשֵׁמָא דִּי־י קְדָמְךָ וְאֲחֹן לְמֵן דְּאֲחֹן וְאֲרַחֵם עַל מֵן דְּאֲרַחֵם: י' וַיֹּאמֶר לֹא תוֹכַל לִרְאֹת אֶת־פָּנֶיךָ כִּי לֹא־יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי: וַיֹּאמֶר לֹא תוֹכַל לִרְאֹת אֶת־פָּנֶיךָ כִּי לֹא־יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי: וַאֲמַר לֹא תִיכּוֹל לְמַחְזִי יֵת אֲפִי שְׁכַנְתִּי אֲרִי לֹא יַחֲזִינִי אֲנִישָׁא וְיִתְקַנֵּם: י"א וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר: וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר: וַאֲמַר י' הֵא אֶתֶר מִתְקֵן קְדָמִי וְתִתַּעֲמֵד עַל טַגְרָא: י"ב וְהִנֵּה בַעֲבֹר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר וְשַׁכְתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד־עֲבָרִי: וְהִנֵּה בַעֲבֹר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר וְשַׁכְתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד־עֲבָרִי: וְהִנֵּה בַעֲבֹר יְקָרִי וְאֲשׁוּיְךָ בְּמַעֲרַת טַגְרָא וְאֶגִּין בְּמִימְרֵי עָלְךָ עַד דְּאַעֲבֹר: י"ג וְהִסְרֵתִי אֶת־כְּפִי וְרִאִיתָ אֶת־אֲחֵרִי וּפָנֶיךָ לֹא יִרְאוּ: וְהִסְרֵתִי אֶת־כְּפִי וְרִאִיתָ אֶת־אֲחֵרִי וּפָנֶיךָ לֹא יִרְאוּ: וַאֲעִידִי יֵת דְּבַרְתָּ יְקָרִי וְתִתַּחֲזִי יֵת דְּבַרְתִּי וְדִקְדָּמִי לֹא יִתְחַזֵּן: פ'

חמישי א' וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה פֶּסֶל־לָךְ שְׁנִי לַחַת אֲבָנִים פְּרָאשָׁנִים וְכִתְבְּתִי עַל־הַלַּחַת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלַּחַת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶ�ה פֶּסֶל־לָךְ שְׁנִי לַחַת אֲבָנִים פְּרָאשָׁנִים וְכִתְבְּתִי עַל־הַלַּחַת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלַּחַת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וַאֲמַר י' לְמֹשֶ�ה פֶּסֶל לָךְ תִּרְיֵן לִחִי אֲבָנִיא כְּקִדְמָאִי וְאֲכַתּוֹב עַל לִחִיאָא יֵת פִּתְגָמִיא דִּי הָווּ עַל לִחִיאָא קְדָמָאִי דִּי תִבְרַתָּא: י' וְהִנֵּה נִכּוֹן לְבָקָר וְעֵלִית בְּבִקְרָא אֶל־תֵּר סִינִי וְנִצַּבְתָּ לִּי שֵׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר: וְהִנֵּה נִכּוֹן לְבָקָר וְעֵלִית בְּבִקְרָא אֶל־תֵּר סִינִי וְנִצַּבְתָּ לִּי שֵׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר: וְהָיוּ זְמַן לַעֲפָרָא וְתַסַּק בְּצַפְרָא לְטוֹרָא דְּסִינִי וְתִתַּעֲמֵד קְדָמִי תִּמָּן עַל רִישׁ טוֹרָא: י' וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֲלִירִיא בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצָּאן וְהַבְּקָר אֲלִירֵעוּ

ט וַיֹּאמֶר אֱמִנָא מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי
 יְלִדְנָא אֲדֹנִי בְּקִרְבִּנוּ כִּי עִם־קִשְׁה־עֶרְכָּךָ הוּא
 וְסִלְחָתָ לַעֲוֹנָנוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: וַיֹּאמֶר
 אֱמִנָא מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי יְלִדְנָא אֲדֹנִי
 בְּקִרְבִּנוּ כִּי עִם־קִשְׁה־עֶרְכָּךָ הוּא וְסִלְחָתָ לַעֲוֹנָנוּ
 וְלַחַטָּאתָנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: וַאֲמַר אִם כֵּעַן אֲשַׁכֵּחַת
 רַחֲמִין קְדָמָךָ יְיָ תַּחֲדָּךְ כֵּעַן שְׁכֵנְתָא דִּי בִּינָא אֲרִי
 עִם קָשִׁי קִדְלָהּ הוּא וְתִשְׁבּוּק לַחֻבְכָּנָא וְלַחַטָּאָנָא
 וְתַחֲסִנְנָא:

שִׁשִּׁי וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי כֹרֶת בְּרִית נֶגֶד כָּל־
 עַמְּךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־
 הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתָּה
 בְּקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נִזְרָא הוּא אֲשֶׁר
 אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי כֹרֶת בְּרִית נֶגֶד
 כָּל־עַמְּךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־
 הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתָּה
 בְּקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נִזְרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי
 עֹשֶׂה עִמָּךְ: וַאֲמַר הָאֲנָא גִּזְרִים קִדְּם כָּל עַמְּךָ
 אֲעֲבֹד פְּרִישָׁן דִּי לֹא אֶתְבָּרִאוּ בְּכָל אֲרָעָא וּבְכָל
 עַמְמָא וְיַחְזִי כָל עַמָּא דִּי אֶת בִּיגִיהוֹן יֵת עוֹבְדָא
 דִּי אֲרִי דְחַל הוּא דִּי אֲנָא עֲבֹד עִמָּךְ: י' שְׁמוֹר־לָךְ
 אֶת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַצּוֹךְ הַיּוֹם הַנֶּנִּי גִרְשׁ מִפְּנֵיךְ
 אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחֲתִי וְהַפְּרָזִי וְהַחֲתִי
 וְהַיְבוֹסִי: שְׁמוֹר־לָךְ אֶת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַצּוֹךְ הַיּוֹם
 הַנֶּנִּי גִרְשׁ מִפְּנֵיךְ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחֲתִי
 וְהַפְּרָזִי וְהַחֲתִי וְהַיְבוֹסִי: טו לָךְ יֵת דִּי אֲנָא מִפְּקֻדָּךְ
 יוֹמָא דִּין הָאֲנָא מִתְרַךְ מִן קְדָמָךְ יֵת אֲמוֹרָאִי
 וּכְנַעֲנָאִי וְחַתָּאִי וּפְרָזָאִי וְחֻזָּאִי וַיְבוֹסָאִי:
 י"ה שְׁמוֹר לָךְ פִּן־תְּכַרֵּת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אִתָּה בָּא עָלֶיהָ פְּנִיחֶיהָ לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבָּךְ:
 הִשְׁמַר לָךְ פִּן־תְּכַרֵּת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אִתָּה בָּא עָלֶיהָ פְּנִיחֶיהָ לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבָּךְ: אִסְתַּמַּר
 לָךְ דִּילְמָא תְּגִזְרִי קִנָּם לְתַב אֲרָעָא דִּי אֶת עֲלָל
 עֲלָה דִּילְמָא יְהִי לְתַקְלָא בִּינָךְ: י"ב כִּי אֶת־

אֶל־מֹול הָהָר הַהוּא: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ
 וְגַם־אִישׁ אֶל־יִרְאָ בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר
 אֶל־יָרְעוּ אֶל־מֹול הָהָר הַהוּא: וְאִנֹּשׁ לֹא יִסַּק עִמָּךְ
 וְאִף אִנֹּשׁ לֹא יִתְחַזִּי בְּכָל טוֹרָא אִף עֲנָא וְתוֹרָא
 לֹא יִרְעִין לְקַבֵּל טוֹרָא הַהוּא: ד וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לָחַת
 אֲבָנִים כְּרָאשֵׁינִים וַיִּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בְּבֹקֶר וַיַּעַל
 אֶל־הָר סִינִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ
 שְׁנֵי לָחַת אֲבָנִים: וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לָחַת אֲבָנִים
 כְּרָאשֵׁינִים וַיִּשְׁכֵּם מֹשֶ�ה בְּבֹקֶר וַיַּעַל אֶל־הָר סִינִי
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לָחַת
 אֲבָנִים: וַפֹּסֵל תְּרִין לוחֵי אֲבִנָּא כְּקִדְמָאִי וְאִקְדָּם
 מֹשֶׁה בְּצַפְרָא וְסִלַּק לְטוֹרָא דְסִינִי כְּמָא דְפִקְדָּךְ יְיָ
 יְתָה וְנִסָּב בִּידָה תְּרִין לוחֵי אֲבִנָּא: ה וַיִּירֹד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיִּירֹד
 יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה:
 וְאֶתְגַּלִּי יְיָ בְּעֲנָנָא וְאֶתְעַתֵּד עִמָּה תַּמָּן וַיִּקְרָא
 בְּשֵׁמָא דִּי: וַיַּעֲבֹר יְהוָה | עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא
 יְהוָה | יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֲרֻךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חַסֵּד וְאֱמֶת: וַיַּעֲבֹר יְהוָה | עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא
 יְהוָה | יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֲרֻךְ אַפַּיִם וְרַב־חַסֵּד
 וְאֱמֶת: וְאֶעֱבֹד יְיָ שְׁכֵנְתָהּ עַל אֶפְרַיִם וַיִּקְרָא יְיָ יְיָ
 אֱלֹהֵא רַחֲמָנָא וְחַנּוּנָא מְרַחֵק רָגַז וּמְסַגִּי לְמַעַבְד
 טַבָּוִן וּקְשׁוּט: ז וַיִּצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן
 וּפִשְׁעֵי וְחַטָּאָה וְנִקְחָ לֹא יִנְקָה פִקְדָּךְ | עֵוֹן אֲבוֹת
 עַל־בָּנִים וְעַל־בָּנִי בָנִים עַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־
 רַבְעִים: ח נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפִשְׁעֵי
 וְחַטָּאָה וְנִקְחָ לֹא יִנְקָה פִקְדָּךְ | עֵוֹן אֲבוֹת עַל־בָּנִים
 וְעַל־בָּנִי בָנִים עַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רַבְעִים: ט נָטַר טִיבו
 לְאֶלְפֵי דְרִין שְׂבַק לַעֲזִין וּלְמִרְדּוּ וּלְחֻבְבִין סִלַּח
 לְדַמְיָבִין לְאוֹרִיתָהּ וּלְדָלָא תִּיבִין לֹא מְזַכִּי מִסַּעַר
 חוֹבִי אֲבָהָן עַל בָּנִין וְעַל בָּנִי בָנִין מְרַדִּין עַל דֵּר
 תְּלִיתִי וְעַל דֵּר רַב־יַעֲי: ח וַיִּמָּהֵר מֹשֶׁה וַיִּקַּד
 אֲרָצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיִּמָּהֵר מֹשֶׁה וַיִּקַּד אֲרָצָה
 וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וְאוֹחִי מֹשֶׁה וְכָרַע עַל אֲרָעָא וּסְגִיד:

מִזְבַּחֲתָם תִּתְּצוּן וְאֶת־מִצְבְּחָתָם תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־
אֲשֵׁרֵי תִכְרֹתוֹן: כִּי אֶת־מִזְבַּחֲתָם תִּתְּצוּן וְאֶת־
מִצְבְּחָתָם תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרֵי תִכְרֹתוֹן: אֲרִי יֵת
אֲגוּרִיהוֹן תִּתְּרַעוֹן וְיֵת קִמְתַּהוֹן תִּתְּבְּרוֹן וְיֵת
אֲשֵׁרִיהוֹן תִּקְצְצוֹן: י כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
אֲחֵר כִּי יְהוָה קִנָּא שְׁמוֹ אֵל קִנָּא הוּא: כִּי לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר כִּי יְהוָה קִנָּא שְׁמוֹ אֵל קִנָּא
הוּא: אֲרִי לֹא תִסְגֹּד לְטַעוֹת עַמִּמֶּיָּא אֲרִי יי קִנָּא
שְׁמָה אֵל קִנָּא הוּא: טו פֶּן־תִּכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב
הָאָרֶץ וְזֶנּוּ | אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶם וּבָחֻל לְאֱלֹהֵיהֶם
וְקָרָא לָהֶם וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחָם: פֶּן־תִּכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב
הָאָרֶץ וְזֶנּוּ | אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶם וּבָחֻל לְאֱלֹהֵיהֶם
וְקָרָא לָהֶם וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחָם: דִּילְמָא תִגְזֹר קִיָּם לִיתֵּב
אֲרַעָא וְיִטְעוּן בְּתַר טַעוֹתָהוֹן וְיִדְבַּחוּן לְטַעוֹתָהוֹן
וְיִקְרוּן לָהֶם וְיִכְוֹל מִדְּבַחֵיהוֹן: טז וְלִקְחַת מִבְּנֵי
לְבָנֶיךָ וְזֶנּוּ בְנֵיךָ אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת־בְּנֶיךָ
אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן: וְלִקְחַת מִבְּנֵיךָ לְבָנֶיךָ וְזֶנּוּ בְנֵיךָ
אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת־בְּנֶיךָ אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן:
וְתִסַּב מִבְּנֵיךָ לְבָנֶיךָ וְיִטְעִין בְּנֵיךָ בְּתַר
טַעוֹתָהוֹן וְיִטְעִין יֵת בְּנֶךָ בְּתַר טַעוֹתָהוֹן: יז אֱלֹהֵי
מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ: אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה־
לָּךְ: דִּחְלוֹן דְּמִתְכָּא לֹא תַעֲבֹד לָךְ: יח אֶת־חֵג
הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר
צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בַחֲדָשׁ הָאָבִיב
יֵצְאֵת מִמִּצְרַיִם: אֶת־חֵג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת
יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
הָאָבִיב כִּי בַחֲדָשׁ הָאָבִיב יֵצְאֵת מִמִּצְרַיִם: יֵת חֲגָא
דְּפִטְרָא תִטֵּר שִׁבְעָא יוֹמִין תִּכְוֹל פִּטְרָא כְּמָא
דִּי פִקְדָתָךְ לְזִמְן יִרְחָא דְאַבִּיבָא אֲרִי בִירְחָא
דְאַבִּיבָא נִפְקָתָא מִמִּצְרַיִם: יט כֹּל־פֶּטֶר רָחֵם לִי
וְכֹל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פֶּטֶר שׁוֹר וְשֶׂה: כֹּל פֶּתַח
וְלֶדָא דִּילִי וְכֹל בְּעִירְךָ דְכָרִין תִּקְדֵּשׁ בְּכוֹר תֹּר
וְאִמֶּר: כ וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בִשָּׂה וְאִם־לֹא

תִּפְדֶּה וְעֶרְפָתוֹ כֹּל בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יִרְאוּ
פָנֶי רִיקָם: וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בִשָּׂה וְאִם־לֹא
תִּפְדֶּה וְעֶרְפָתוֹ כֹּל בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יִרְאוּ
פָנֶי רִיקָם: וּבּוֹכְרָא דְחִמְרָא תִפְרוֹק בְּאִימָא וְאִם
לֹא תִפְרוֹק וְתִנְקֶפָה כֹּל בּוֹכְרָא דְבְנֶיךָ תִפְרוֹק וְלֹא
יִתְחַזֵּן קְדָמִי רִיקָנִין: כא שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בַּחֲרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת:
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בַּחֲרִישׁ
וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת: שְׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח וּבַיּוֹמָא
שְׁבִיעִיָּא תִנּוּם בְּזוֹרְעָא וּבִחְצָדָא תִנּוּם: כב וְחָג
שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בְּכוֹרֵי קֶצֶיר חֲטִיִּם וְחָג
הָאֲסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה: וְחָג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָּךְ
בְּכוֹרֵי קֶצֶיר חֲטִיִּם וְחָג הָאֲסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה:
וְחָגא דְשְׁבוּעִיָּא תַעֲבֹד לָךְ בְּכוֹרֵי חֲצַד חֲטִין
וְחָגא דְכִנְשָׂא בְּמִפְקָא דְשְׁתָּא: כג שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
בִּשְׁנָה יִרְאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פָּנֶי הָאֵדָן | יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בִּשְׁנָה יִרְאֶה כָּל־
זְכוּרְךָ אֶת־פָּנֶי הָאֵדָן | יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: חֲלַת
זְמַנִּין בְּשְׁתָּא יִתְחַזֵּן כֹּל דְּכוּרֶיךָ קֶדֶם רַבּוֹן עֲלֵמָא
יי אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל: כד כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפְּנֶיךָ
וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ וְלֹא־יִחַמֹּד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ
בְּעִלְתָּךְ לִרְאוֹת אֶת־פָּנֶי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים בִּשְׁנָה: כה כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפְּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי
אֶת־גְּבֻלְךָ וְלֹא־יִחַמֹּד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בְּעִלְתָּךְ
לִרְאוֹת אֶת־פָּנֶי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בִּשְׁנָה:
אֲרִי אֲתַרְךָ עִמָּמִין מִן קְדָמָךְ וְאַפְתִּי יֵת תַּחֲמוּמָךְ
וְלֹא יִחַמַּד אָנֶשׁ יֵת אֲרַעָךְ בְּמִסְקָךְ לֹא־תִחַזְּאָה
קֶדֶם יי אֱלֹהֶיךָ חֲלַת זְמַנִּין בְּשְׁתָּא: כו לֹא־תִשְׁחַט
עַל־חֲמִין דִּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלִּין לְפָנֶיךָ זִבַּח חֵג
הַפֶּסַח: לֹא־תִשְׁחַט עַל־חֲמִין דִּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלִּין
לְפָנֶיךָ זִבַּח חֵג הַפֶּסַח: לֹא תִכּוֹס עַל חֲמִיעַ דִּם
פִּסְחִי וְלֹא יִתְנוּן לְצַפְרָא בַר מִמְדַּבְּחָא תַרְבִּי
נִכְסַת חֲגָא דְפֶסְחָא: כז רִאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמָתְךָ
תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלֵב

אָמַר: רֹאשִׁית בְּפוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה
 אֶלֶחֶיד לֹא־תִשָּׁל גְּדֵי בַחֲלָב אָמַר: פֶּרִישׁ בְּפוּרֵי
 אֲרָעָה פִּנְתֵי לְבֵית מִקְדָּשָׁא דִּי אֱלֹהֶךָ לֹא תִכְלֹן
 בָּשָׂר בַּחֲלָב:

שְׂבִיעִי כו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב־לְךָ אֶת־
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 כָּרָתִי אֶתְּךָ בְּרִית וְאֶת־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב־לְךָ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל־
 פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרָתִי אֶתְּךָ בְּרִית וְאֶת־
 יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כָּתֹב לְךָ יֵת פִּתְגָמָיָא
 הָאֵלֶּין אֲרִי עַל מִימַר פִּתְגָמָיָא הָאֵלֶּין גְּזֵרִית עֲמֹךְ
 קִנָּם וְעַם יִשְׂרָאֵל: כֹּה וַיְהִי־שָׁם עִם־יְהוָה
 אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל
 וּמַיִם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל־הַלְחָת אֶת דְּבָרֵי
 הַבְּרִית עֲשֻׂרַת הַדְּבָרִים: וַיְהִי־שָׁם עִם־יְהוָה
 אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם
 לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל־הַלְחָת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית
 עֲשֻׂרַת הַדְּבָרִים: וְהָיָה תַּמָּן קָדָם יְיָ אַרְבָּעִין
 יָמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלֹן לֶחֶמָא לֹא אָכַל וּמַיָּא לֹא
 שָׁתִי וְכָתֹב עַל לוּחֵיָא יֵת פִּתְגָמֵי קִימָא עֲשָׂרָא
 פִּתְגָמִין: כֹּה וַיְהִי בְּרִדַת מֹשֶׁה מִהָר סִינַי וּשְׁנֵי
 לַחַת הָעֵדֻת בִּיד־מֹשֶׁה בְּרִדָתוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה
 לֹא־יָדַע כִּי קָרָן עוֹר פָּנָיו בְּדִבְרוֹ אֹתוֹ: וַיְהִי
 בְּרִדַת מֹשֶׁה מִהָר סִינַי וּשְׁנֵי לַחַת הָעֵדֻת בִּיד־
 מֹשֶׁה בְּרִדָתוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע כִּי קָרָן עוֹר
 פָּנָיו בְּדִבְרוֹ אֹתוֹ: וְהָיָה כִּד נַחַת מֹשֶׁה מִטּוֹרָא
 דְּסִינַי וַתִּרְיֵן לוֹחֵי סִדְּוִיתָא בִּידָא דְּמֹשֶׁה בְּמַחְתָּה
 מִן טּוֹרָא וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע אֲרִי סִגִּי זִיו יִקְרָא
 דְּאִפּוּהֵי בְּמַלְלוּתָה עֲמָה: ל וַיֵּרָא אַהֲרֹן וְכָל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה וְהָיָה קָרָן עוֹר פָּנָיו וַיֵּירָאוּ
 מִגֹּשֶׁת אֱלֹוִי: וַיֵּרָא אַהֲרֹן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
 מֹשֶׁה וְהָיָה קָרָן עוֹר פָּנָיו וַיֵּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹוִי:

וַחֲזָא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת מֹשֶׁה וְהָא סִגִּי
 זִיו יִקְרָא דְּאִפּוּהֵי וַתְּחִילוּ מִלְּאֲתַקְרָבָא לְוֹתָה:
 ל וַיִּקְרָא אֱלֹהִים מֹשֶׁה וַיֵּשְׁבוּ אֱלֹוִי אַהֲרֹן
 וְכָל־הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים מֹשֶׁה וַיֵּשְׁבוּ אֱלֹוִי אַהֲרֹן וְכָל־הַנְּשָׂאִים
 בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא לְהוֹן מֹשֶׁה
 וַתְּבוּ לְוֹתָה אַהֲרֹן וְכָל רַבְרַבֵּיָא בְּכַנְשָׁתָא וּמַלְל
 מֹשֶׁה עֲמָהוֹן: ל וַאֲחֵרֵי־כֵן נִגְשׁוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּצְוֹם אֶת כָּל־אִשְׁרֵי דְּבַר יְהוָה אֹתוֹ בְּהָר סִינַי:
 וַאֲחֵרֵי־כֵן נִגְשׁוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְוֹם אֶת כָּל־
 אִשְׁרֵי דְּבַר יְהוָה אֹתוֹ בְּהָר סִינַי: וְכַתֵּר כֵּן
 אֲתַקְרִיבוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּפְקֻדָּנוֹן יֵת כָּל דִּי מַלְל
 יְיָ עֲמָה בְּטוֹרָא דְּסִינַי:

מַפְסָר ל וַיְכַל מֹשֶׁה מַדְבַּר אֲתָם וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו
 מַסּוּהָ: וַיְכַל מֹשֶׁה מַדְבַּר אֲתָם וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו
 מַסּוּהָ: וְשִׁיעֵי מֹשֶׁה מִלְּמַלְלָא עֲמָהוֹן וַיִּהֲב עַל
 אִפּוּהֵי בֵּית אִפִּי: ל וְכַבֵּא מֹשֶׁה לְפָנָי יְהוָה
 לְדַבֵּר אֹתוֹ יָסִיר אֶת־הַמַּסּוּהָ עַד־צֵאתוֹ וַיֵּצֵא
 וְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אִשְׁרֵי יֵצוּהָ: וְכַבֵּא
 מֹשֶׁה לְפָנָי יְהוָה לְדַבֵּר אֹתוֹ יָסִיר אֶת־הַמַּסּוּהָ
 עַד־צֵאתוֹ וַיֵּצֵא וְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אִשְׁרֵי
 יֵצוּהָ: וְכִד עָלַל מֹשֶׁה לְקָדָם יְיָ לְמַלְלָא עֲמָה
 אַעֲדִי יֵת בֵּית אִפּוּהֵי עַד מַפְקָה וְנִפְק וּמַמְלַל עַם
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת דִּי מַתְּפַקֵּד: ל וַיֵּרָאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 אֶת־פָּנָי מֹשֶׁה כִּי קָרָן עוֹר פָּנָי מֹשֶׁה וְהִשִּׁיב
 מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסּוּהָ עַל־פָּנָיו עַד־בֹּאוֹ לְדַבֵּר
 אֹתוֹ: וַיֵּרָאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פָּנָי מֹשֶׁה כִּי קָרָן עוֹר
 פָּנָי מֹשֶׁה וְהִשִּׁיב מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסּוּהָ עַל־פָּנָיו
 עַד־בֹּאוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ: וַחֲזָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת אִפִּי
 מֹשֶׁה אֲרִי סִגִּי זִיו יִקְרָא דְּאִפִּי מֹשֶׁה וְאֲתֵב מֹשֶׁה
 יֵת בֵּית אִפִּי עַל אִפּוּהֵי עַד דְּעָלַל לְמַלְלָא עֲמָה:

ס ס ס קל"ט פסוקים, חננאל סימן.

הפטרה לפרשת כי תשא במלכים א פרק יח

וַיִּשְׁלַח אַחֲאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָץ אֶת־הַנְּבִיאִים אֶל־הָרֹם הַכְּרִמָּל: כֹּא וַיָּגֵשׁ אֱלֹהֵהוּ אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתִי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים אֲסִי־יְהוָה הָאֱלֹהִים לָכֵן אַחֲרָיו וְאַסִּי־הַבַּעַל לָכֵן אַחֲרָיו וְלֹא־עָנּוּ הָעָם אֹתוֹ דְּבָר: כב וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵהוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נֹתַרְתִּי נָבִיא לַיהוָה לְבָדִי וְנָבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וְחַמִּשִּׁים אִישׁ: כג וַיַּתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וַיִּבְחָרוּ לָהֶם הַפֶּר הָאֶחָד וַיַּתְּחִהוּ וַיִּשְׁימוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יִשְׁימוּ וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה | אֶת־הַפֶּר הָאֶחָד וְנִתְּתִי עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אֵשִׁים: כד וַקְרָאתָם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶנּוּ כֹאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדְּבָר: כה וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵהוּ לְנָבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפֶּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רֹאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הַרְבִּים וַקְרָאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תֵשִׁימוּ: כו וַיִּקְחוּ אֶת־הַפֶּר אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרָאוּ בְּשֵׁם־הַבַּעַל מִהַפְּקָר וְעַד־הַצִּהָרִים לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאִין קוֹל וְאִין עֲנָה וַיִּפְסְחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה: כז וַיְהִי בַצִּהָרִים וַיִּתֵּחַל בֵּתָם אֱלֹהֵהוּ וַיֹּאמֶר קְרָאוּ בְּקוֹל־גְּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׁיחַ וְכִי־שִׁיחַ לוֹ | כִּי־דִרְדַּךְ לוֹ אוֹלֵי יֶשֶׁן הוּא וַיִּקְרָא בְּקוֹל גְּדוֹל וַיִּתְּגַדְּדוּ כַּמִּשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת וּבְרִמָּהִים עַד־שִׁפְךָ־דָם עֲלֵיהֶם: כח וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצִּהָרִים וַיִּתְּנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאִין־קוֹל וְאִין־עֲנָה וְאִין קָשָׁב: כט וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵהוּ לְכָל־הָעָם גִּשּׁוּ אֵלַי וַיִּגִּשּׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו וַיִּרְפָּא אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה הַהוּם: לא וַיִּקַּח אֱלֹהֵהוּ שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲבָנִים כַּמֶּסֶפֶר שְׁבָטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שִׁמְךָ: לב וַיִּבְנֶה אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תַּעֲלָה כְּבֵית סַתִּים זָרַע סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ: לד וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּתְּחַל אֶת־הַפֶּר וַיִּשֶׂם עַל־הָעֵצִים: לה וַיֹּאמֶר מִלֹּאז אַרְבָּעָה כַּדִּים מַיִם וַיַּצְקוּ עַל־הַתַּעֲלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנֹו וַיִּשְׁנֹו וַיֹּאמֶר שְׁלֹשׁוּ וַיִּשְׁלֹשׁוּ: לו וַיִּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וְגַם אֶת־הַתַּעֲלָה מִלֹּא־מַיִם: לו וַיְהִי | בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיָּגֵשׁ אֱלֹהֵהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵהֶם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל הַיּוֹם יוֹדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עֹבֵדְךָ וּבִדְבָרְךָ עֲשִׂיתִי אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: לז עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסֹּכֶת אֶת־לִבָּם אַחֲרָנִית: לח וַתִּפֹּל אֲשִׁי־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הַתַּעֲלָה וְאֶת־הָעֵצִים וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הָעֹפֶר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתַּעֲלָה לַחֲכָה: לט וַיֵּרָא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים:

בית חב"ד, בית הכנסת,
לעסק או למוסד החינוכי
 התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים
 תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מחיר מיוחד
 לאור הקדשה:
 35% הנחה
 לשנה
 הראשונה

JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3883554

לחיות עם הרבי
- סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף
 בכל שעות היממה

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', י"ד באדר	4.40	3.52	5.01	5.59	8.49	11.50	12.20	17.48.3	18.12
ש"ק, ט"ו באדר	4.39	3.51	5.00	5.57	8.48	11.50	12.20	17.49.0	18.13
א', ט"ז באדר	4.37	3.50	4.59	5.56	8.47	11.50	12.20	17.49.7	18.14
ב', י"ח באדר	4.36	3.48	4.57	5.55	8.47	11.49	12.19	17.50.4	18.14
ג', י"ח באדר	4.35	3.47	4.56	5.54	8.46	11.49	12.19	17.51.1	18.15
ד', י"ט באדר	4.33	3.45	4.55	5.52	8.45	11.49	12.19	17.51.5	18.16
ה', כ' באדר	4.32	3.44	4.53	5.51	8.44	11.48	12.19	17.52.4	18.17
ו', כ"א באדר	4.31	3.42	4.52	5.50	8.44	11.48	12.18	17.53.1	18.17

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם י"ד באדר ה'תשפ"ה – כ"א באדר ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ד באדר	הל' עבודת כוכבים וחקותיהם פרק ד-ו.	הל' כלים פרק ז.	מל"ת טז. יז. יח. יט. כ. נא. נו. נח. כז. כט. יד. ת. ט. ז.
ש"ק	ט"ו באדר	פרק ז-ט.	פרק ח.	מל"ת יא. יב. יג. מ"ע קפה. מל"ת כה. כב. מח. נ. נא. ל. לג. לא. לב.
א'	ט"ז באדר	פרק י-יב.	פרק ט.	מל"ת לה. לו. לז. לד. מג. מד. מ. לט. מא. מה. קעא.
ב'	י"ח באדר	הל' תשובה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מ"ע עג.
ג'	י"ח באדר	פרק ד-ו.	פרק יא.	מ"ע עג.
ד'	י"ט באדר	פרק ז-ט.	פרק יב.	מ"ע עג.
ה'	כ' באדר	פרק יו"ד. מה אהבתי וגו'. ספר אהבה והוא ספר שני.. הל' ק"ש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יג.	מ"ע עג. י.
ו'	כ"א באדר	פרק ג-ד. הל' תפלה וברכת כהנים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יד.	מ"ע י. ה.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
כי תישא	17:07	18:22	17:28	18:24	17:17	18:23	17:28	18:24
ויקהל / פרה	17:11	18:27	17:33	18:29	17:22	18:28	17:33	18:29

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**